

STUDIJE SLUČAJEVA EKOLOŠKE PRAVNE KLINIKE

I UPUTSTVA ZA CIVILNO DRUŠTVO

Autori: Viktor Bjelić, Sabina Begić, Robert Vidović, Mile Aljetić, Igor Dančić i Biljana Rakić

Dizajn: Aleksandar Škorić Saša

Štampa: Europrint

Količina: 100

Izdavač: Centar za životnu sredinu, Miše Stupara 5, 78000 Banja Luka

Tel: 051/433-140; Faks: 051/433-141

E-mail: info@czzs.org

www.czzs.org

Centar za životnu sredinu je neprofitna, nevladina i nestranačka organizacija profesionalaca i aktivista posvećenih zaštiti i unapređenju životne sredine, zagovaranju principa održivog razvoja i većeg učešća javnosti u donošenju odluka o životnoj sredini.

Odgovornost za tačnost navedenih podataka snose autori.

Neka prava zadržana

Creative Commons

Licenca - Imenovanje - Nekomercijalno 2.5

Slobodno smijete:

umnožavati, distribuisati
i javnosti saopštavati djelo

prerađivati djelo

Pod sljedećim uslovima:

Imenovanje: morate priznati i označiti autorstvo djela na način kako je naznačio autor ili davatelj licence (ali ne na način koji bi sugerisao da Vi ili Vaše korištenje njegovog djela imate njegovu direktnu podršku).

Nekomercijalno: ovo djelo ne smijete koristiti u komercijalne svrhe.

Od svakog od gornjih uslova moguće je odstupiti, ako dobijete dopuštenje nosioca autorskog prava.

CENTAR ZA ŽIVOTNU SREDINU

STUDIJE SLUČAJEVA EKOLOŠKE
PRAVNE KLINIKE
I UPUTSTVA ZA CIVILNO DRUŠTVO

BANJA LUKA
DECEMBAR 2016. GODINE

ARNIKA - CENTAR ZA PODRŠKU GRAĐANIMA

Centar za podršku građanima je osnovan 1996. godine i provodi javne kampanje za promovisanje pozitivnih promjena zakona ili zaustavlja pokušaje sužavanja prostora za učešće javnosti u postupku donošenja odluka. Centar također učestvuje u međunarodnim projektima koji su usmjereni na zaštitu životne sredine i jačanje provođenja Arhuske konvencije u srednjoj i istočnoj Evropi, Kavkazu i srednjoj Aziji.

Dělnická 13,
170 00 Prague 7,
Češka Republika

cepo@arnika.org
www.english.arnika.org

SADRŽAJ

1. Ostrvo na Vrbasu - TUK Stara Ada	6
2. Izmjene i usvajanje GMO amandmana na Arhusku konvenciju u BiH	19
3. Primjena „Konvencije za zaštitu evropskih divljih vrsta i prirodnih staništa“.	30
4. Eksploatacija mrkog uglja na površinskom kopu „Maslovare“	40
5. Izmjene i dopune Zakona o osnovama bezbjednosti u saobraćaju na putevima Bosne i Hercegovine	54

STUDIJA SLUČAJA: „Ostrvo na Vrbasu – TUK Stara Ada“.

Autorka: Sabina Begić,
stažistkinja u Centru za životnu sredinu

Predmet slučaja je izgradnja „Turističko-ugostiteljskog kompleksa „Stara Ada“ – Ostrvo na Vrbasu“ u banjalučkom naselju Adi, a inicijator slučaja je Centar za životnu sredinu, Banja Luka. Slučaj je počeo tako što su narodni poslanici Narodne skupštine Republike Srpske, 14.04.2016. godine, glasali o donošenju Odluke o izradi zoning plana po skraćenom postupku za koji je neophodno da se u regularnoj proceduri uradi Strateška procjena na životnu sredinu. Strateška procjena je od izuzetne važnosti jer se kroz istu procjenjuje kako će planirane intervencije na određenoj lokaciji uticati na životnu sredinu, pa se postojanje mogućih posljedica može svesti na minimum. U ovom slučaju to je u potpunosti izostavljeno, čime su zaobiđene redovne zakonske procedure, a usvajanje odluke o izradi zoning plana po skraćenom postupku je izvršeno pod izgovorom da se radi o javnom interesu, dok je u pitanju privatni interes kojim je narušena priroda.

Narodna skupština Republike Srpske nije ispoštovala odredbe Zakona o uređenju prostora i građenju Republike Srpske, a kao još jedan dokaz da se zakon ne poštuje služi činjenica da su radovi na turističko-ugostiteljskom kompleksu započeti 01.04.2016. godine, čak i prije nego što je održana sjednica Narodne skupštine Republike Srpske.

Centar za životnu sredinu je nakon Primjedbe na donošenje Odluke o izradi Zoning plana posebne namjene „Ada“ po skraćenom postupku, upućene Zakonodavnom odboru Narodne skupštine Republike Srpske, pozvao mnogobrojne pravne radnje od kojih su najvažnije:

- Pristup informacijama u posjedu lokalnih i entitetskih organa javne uprave, po osnovu čega su prikupljene neophodne informacije
- Zahtjeva za pravnim tumačenjem donošenja odluka po skraćenom postupku i upozoravanja institucija i javnosti
- Zahtjeva za inspeksijskom kontrolom nad izvođenjem radova.

Odlučujući korak, učinjen je slanjem zahtjeva za inspeksijski nadzor Republičkoj upravi za inspeksijske poslove, Urbanističko-građevinskoj i ekološkoj inspekciji. Naime, 30.08.2016. godine i 31.08.2016. godine izvršena je vanredna kontrola na predmetnoj lokaciji i tom prilikom je utvrđena nepravilnost, te rješenjem inspektora izrečena zabrana izvođenja građevinskih radova na predmetnom objektu do pribavljanja Odobrenja za građenje.

Dakle, možemo zaključiti da se u ovom slučaju očigledno krše zakonski propisi, kako od strane entitetskih i gradskih insti-

tucija, tako i od strane samog Investitora/ Koncesionara „Stara Ada“ d.o.o. Banja Luka.

CASE STUDY: The island on the River Vrbas - Tourist-restaurant Complex "Stara Ada"

Author: Sabina Begić,
intern at the Centre for Environment

The subject of this case, that was initiated by the Center for Environment, is the construction of the Tourist-restaurant complex "Stara Ada" - Isle on Vrbas, located in Ada, an area in Banja Luka.

The problem occurred on the 14th of April 2016 when the members of the National Assembly of the Republic of Srpska voted on the adoption of the Decision on drafting zoning plan in a shortened procedure. Under these circumstances, a Strategic environmental assessment should be done in the regular procedure. The Assessment is of great importance, as it estimates how will a planned intervention in a particular location affect the environment, in order to minimize the possible consequences. In this case it was completely omitted hence the regular legal procedure was overlooked. Adopting of the Decision on drafting zoning plan in a shortened procedure was carried out under the pretext that it was in public interest, but in fact it was in private interest at the expense of the nature.

The National Assembly of the Republic of Srpska failed to comply with the provisions of the Law on Spatial Planning and Construction of the Republic of Srpska. Additional evidence indicating the violation of the Law is that the works on the com-

plex started on the 1st of April 2016, before the National Assembly of the Republic of Srpska even held the session.

After submitting the Comments to the Legislative Committee of the National Assembly of the Republic of Srpska regarding the Decision on the development of the Zoning plan of special purpose "Ada" in a shortened procedure, Center for Environment has taken numerous legal actions of which the most important are:

- Accessing information held by the local and entity public authorities, based on which Center managed to collect the necessary information,
- Requesting legal interpretation of the decision-making in a shortened procedure and alerting the institutions and the public,
- Requesting inspection controls of the construction works.

A decisive step was made by sending a Request for inspection control to the Republic Administration for Inspection Affairs, Urban Planning, Construction and Environmental inspection. Namely, on the 30th and 31st of August 2016 inspector made an unexpected visit to the location where he determined

irregularity and banned the construction works on the complex until construction permit was obtained.

Therefore, we can conclude that this case clearly demonstrates violation of legislation by both the entity and municipal institutions, as well as by the Investor / Concessionaire “Stara Ada” Banja Luka.

STUDIJA SLUČAJA UČEŠĆA JAVNOSTI I PRISTUPA PRAVDI U PREDMETU IZGRADNJA TURISTIČKO-UGOSTITELJSKOG KOMPLEKSA „STARA ADA“ -OSTRVO NA VRBASU

1. NAZIV SLUČAJA

Izgradnja „Turističko-ugostiteljskog kompleksa „Stara Ada“ - Ostrvo na Vrbasu“, naselje Ada, grad Banja Luka.

2. PREDMET SLUČAJA

Predmet slučaja je izgradnja „Turističko-ugostiteljskog kompleksa „Stara Ada“ - Ostrvo na Vrbasu“ u banjalučkom naselju Adi, gdje je zapaženo mnogo pravnih odstupanja i nepravilnosti.

Od samog početka slučaja redovno se prikuplja sva neophodna dokumentacija koja se detaljno proučava te se nadležnim organima pokušava skrenuti pažnja na izvršene propuste prilikom usvajanja dokumenata, izdavanja neophodnih dozvola i same izgradnje.

Cilj ovih radnji je ukazivanje na propuste i neregularnosti kako od strane investitora pri samoj izgradnji ovog kompleksa, tako i od strane nadležnih institucija, posebno ističući stanovišta struke i zakona da su se u ovom slučaju zanemarile činjenice koje su od izuzetnog značaja.

3. DRŽAVA

Bosna i Hercegovina, entitet Republika Srpska, grad Banja Luka, naselje Ada

4. LOKACIJA

44°46'10.35"N
17°13'03.64"E

5. INICIJATOR SLUČAJA:

- Centar za životnu sredinu, Banja Luka

6. UČESNICI U SLUČAJU:

- Koncesionar i Investitor radova privredno društvo „Stara Ada“ d.o.o. Banja Luka
- Izvođač radova privredno društvo „Marković invest“ d.o.o.
- preduzeće „Routing“ d.o.o. Banja Luka - Nosilac izrade Plana
- Javna ustanova „Vode Srpske“ Bijeljina
- Narodna skupština Republike Srpske, Zakonodavni odbor
- Vlada Republike Srpske, Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju
- Vlada Republike Srpske, Ministarstvo trgovine i turizma
- Vlada Republike Srpske, Ministarstvo prosvjete i kulture, Republički zavod za zaštitu kulturno-istorijskog i

- prirodnog nasljeđa
- Vlada Republike Srpske, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srpske
 - Republička uprava za inspekcijske poslove, Inspektorat Republike Srpske, Urbanističko-građevinska i ekološka inspekcija
 - Gradska uprava Grada Banja Luka, Odjeljenje za inspekcijske poslove
 - Vodna inspekcija, Urbanističko-građevinska inspekcija, Ekološka inspekcija
 - Gradska uprava Grada Banja Luka, Odjeljenje za prostorno uređenje

7. TOK SLUČAJA

Vlada Republike Srpske donijela je Rješenje broj: 04/1-012-2-2841/15 od 16.12.2015. godine („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 109/15) o izboru najpovoljnijeg ponuđača i dodjeli koncesije za korištenje zemljišta radi realizacije projekta „Turističko-ugostiteljski kompleks „Stara Ada“ - Ostrvo na rijeci Vrbas“, Banja Luka, prema kojem je koncesija dodijeljena privrednom društvu „Stara Ada“ d.o.o., Banja Luka.

Ugovor o koncesiji, broj: 14-01-07-252/14 od 26.02.2016. godine, za korištenje zemljišta radi realizacije projekta „Turističko-ugostiteljski kompleks „Stara Ada“ - Ostrvo na rijeci Vrbas“ potpisan je između „Stara Ada“ d.o.o. kao Koncesionara i Vlade Republike

Srpske kao Konkudenta.

Zakonodavni odbor Narodne skupštine Republike Srpske je u potpunosti zanemario Primjedbu na donošenje Odluke o izradi Zoning plana posebne namjene „Ada“ po skraćenom postupku od strane Centra za životnu sredinu od 30.03.2016. godine, broj: 202/16 u kojoj se jasno navodi član 51. Zakona o uređenju prostora i građenju Republike Srpske, prema kome se zoning plan područja posebne namjene može donijeti po skraćenom postupku ako je u pitanju neodložno zbrinjavanje stanovništva sa razrušenog, poplavljenog i područja zahvaćenog elementarnim nepogodama, kao i na osnovu odluke Narodne skupštine Republike Srpske kada je u pitanju izgradnja kompleksnih infra-strukturnih, industrijskih i sličnih objekata za koje je utvrđen opšti interes. Umjesto uzimanja u obzir sadržaja gore navedene Primjedbe, narodni poslanici Narodne skupštine Republike Srpske su na jedanaestoj redovnoj sjednici održanoj 14.04.2016. godine glasanjem usvojili Odluku o izradi Zoning plana područja posebne namjene „Ada“ po skraćenom postupku. U ime predlagača, uvodno izlaganje podnio je predstavnik Ministarstva za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju. Naknadno je Centar za životnu

sredinu, dana 06.05.2016. godine, tražio pravno tumačenje od strane Zakonodavnog odbora Narodne skupštine Republike Srpske, broj: 260/16, postavljajući konkretno pitanje - kakve su pravne posljedice donošenja ovog dokumenta ukoliko ne postoji pravni osnov za isti? Dopisom broj: 02/4.01-4-011-1190-1/16, od 16.05.2016. godine, Narodna skupština Republike Srpske je odgovorila da Zakonodavni odbor u skladu sa članom 63. Poslovnika Narodne skupštine Republike Srpske nije ovlašten za davanje pravnog tumačenja.

U dopisu broj: 01/3-2141-1/16 kao odgovoru na podneseni Zahtjev za pristup informacijama (u skladu sa članom 4. Zakona o slobodi pristupa informacijama Bosne i Hercegovine, članom 4. Zakona o slobodi pristupa informacijama Republike Srpske, te odredbama člana 4. Arhuske konvencije) broj: 220/16, od strane Centra za životnu sredinu, dana 08.04.2016. godine, JU „Vode Srpske“ Bijeljina navodi se da je:

a) Zahtjev za izdavanje vodnih smjernica za izradu projektne dokumentacije za izgradnju „Turističko-ugostiteljskog kompleksa „Stara Ada“ - Ostrvo na Vrbasu“, dostavljen JU „Vode Srpske“ Bijeljina 25.02.2016. godine od strane Investitora. Odgovor na isti se vodi pod

brojem 01/3-BA.2-1162-1/16 od 01.03.2016. godine.

b) Zahtjev za izdavanje odobrenja za izvođenje pripremnih radova za izgradnju turističko-ugostiteljskog kompleksa, od 01.03.2016. godine, dostavljen JU „Vode Srpske“ Bijeljina od strane Investitora. Odgovor na isti se vodi pod brojem 01/3-1268-1/16 od 02.03.2016. godine.

c) Obavještenje o početku radova, pozivom na broj: 01/3-1268-1/16, od 04.04.2016. godine, dostavljeno JU „Vode Srpske“ od strane „Stara Ada“ d.o.o., gdje stoji da su 01.04.2016. godine započeti radovi na Turističko-ugostiteljskom kompleksu „Stara Ada“ - Ostrvo na rijeci Vrbas.

Na dopis broj: 01/3-2141-1/16 upućena je Žalba pod brojem 242/16 od strane Centra za životnu sredinu, jer su u dopisu pružene informacije samo o postojanju određenih traženih akata, ali ne i fotokopije istih.

Dana 22.04.2016. godine, Centar za životnu sredinu je podnio novi Zahtjev za pristup informacijama broj: 243/16, u kojem je tražio informacije vezane za izgradnju „Turističko-ugostiteljskog kompleksa „Stara Ada“ - Ostrvo na Vrbasu“, a nakon toga Javnoj ustanovi „Vode Srpske“ Bijeljina, dana 17.05.2016. godine, uputio je i

Urgenciju broj: 290/16.
Dopisom broj: 01/3-2141-2/16 od strane JU „Vode Srpske“ Bijeljina, dana 09.06.2016. godine, Centar za životnu sredinu je obavješten da može izvršiti uvid u tražena dokumenta. Uvidu je prisustvovala predstavnica Centra za životnu sredinu kojoj nije bilo omogućeno kopiranje ili bilo koji vid umnožavanja traženih dokumenata, te joj je saopšteno da javni uvid može izvršiti na način da tražene dokumente pročita, te iste uporedi sa djelimičnim odgovorom i djelimičnom dokumentacijom koju već posjeduje.

S obzirom da ovo nije u skladu sa članom 14. (stav 2) Zakona o slobodi pristupa informacijama Republike Srpske, Centar za životnu sredinu je, dana 06.07.2016. godine, na dopis JU „Vode Srpske“ Bijeljina broj: 01/3-2141-2/16, uputio Žalbu broj: 399/16 Mini- starstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srpske.

Dana 08.04.2016. godine, Centar za životnu sredinu je Gradskoj upravi Grada Banja Luka, Odjeljenju za inspekcijske poslove, Vodna inspekcija, podnio Zahtjev za inspekcijsku kontrolu pridržavanja vodnih smjernica broj: 221/16, na osnovu Zaključka o izdavanju vodnih smjernica za izradu projektne dokumentacije za izgradnju „Turističko-

ugostiteljskog kompleksa „Stara Ada“ - Ostrvo na Vrbasu“, broj: 01/3-BA.2-1162-1/16 i Odgovora na zahtjev za izdavanje odobrenja za izvođenje pripremnih radova za izgradnju turističko-ugostiteljskog kompleksa, broj: 01/3-1268-1/16, izdatih od strane JU „Vode Srpske“ Bijeljina podnosiocu zahtjeva „Stara Ada“ d.o.o.

S obzirom na to da se na lokalitetu riječnog ostrva „Stara Ada“ nalazi izuzetno vrijedno gnjezdilište i kolonija sive čaplje, Centar za životnu sredinu je predložio da se u saradnji sa ekološkim inspektorom izvrši nadzor kako bi se ustanovilo eventualno ugrožavanje ovih životinjskih vrsta. U Obavijesti od strane Odjeljenja za inspekcijske poslove pod brojem 09-338-57/16 upućenom Centru za životnu sredinu navedeno je da je nadzor izvršen, ali nisu navedene bilo kakve nepravilnosti vezane za slučaj.

Gradskoj upravi Grada Banja Luka, Odjeljenju za inspekcijske poslove, Centar za životnu sredinu se ponovo obratio, 27.06.2016. godine, ali ovog puta Urbanističko-gradjevinskoj inspekciji sa Zahtjevom za inspekcijsku kontrolu broj: 382/16 u kome se traži izvršenje kontrole započetih radova na riječnom ostrvu Ada na Vrbasu. Kao odgovor u dopisu broj: 09-362-711/16, od 01.07.2016. godine, od strane Odjeljenja za

inspekcijske poslove navodi se da je Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju nadležno za izdavanje lokacijskih uslova i građevinske dozvole za navedenu lokaciju, a kontrolu izvođenja radova vrši Republička uprava za inspekcijske poslove.

Centar za životnu sredinu je, dana 16.06.2016. godine, Ministrici Srebrenki Golić, Ministarstvu za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju, uputio Molbu za sastanak povodom radova na riječnom ostrvu Ada, pod brojem 349/16. Kao odgovor na Molbu, dana 21.06.2016. godine, primljen je dopis Ministarstva za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju broj: 15.02-053-486/16 u kome se navodi da je 20.06.2016. godine počeo javni uvid u Nacrt Zoning plana područja posebne namjene „Ada“ i da traje do 04.07.2016. godine, te da će Nacrt Plana biti izložen u prostorijama Grada Banja Luka, Narodnoj skupštini Republike Srpske i prostorijama Nosioca izrade Plana, preduzeću „Routing“ d.o.o. Banja Luka. Pored toga, Centar za životnu sredinu je upućen da zatraži inspekcijski nadzor nadležne inspekcije prema odredbama Zakona o inspekcijama Republike Srpske.

Nakon izvršenog javnog uvida, Centar za životnu sredinu

je 01.07.2016. godine, pod brojem 393/16, Gradskoj upravi Grada Banja Luka, Odjeljenju za prostorno uređenje uputio Komentare na Nacrt Zoning plana područja posebne namjene „Ada“ u Banjaluci (po skraćenom postupku). Odjeljenje za prostorno građenje je dopisom broj: 03-364-1660/16, od 05.07.2016. godine, obavijestilo Centar za životnu sredinu da su Komentari dostavljeni preduzeću „Routing“ d.o.o., kao Nosiocu izrade pomenutog Plana.

Centar za životnu sredinu je dana 06.07.2016. godine pod brojem 398/16 zatražio Inspekcijski nadzor od Republičke uprave za inspekcijske poslove, Urbanističko-građevinske i ekološke inspekcije, radi izvršenja kontrole započelih radova na riječnom ostrvu Ada na Vrbasu. Republička uprava za inspekcijske poslove je dopisom broj: 24.090/098-234-2/16, od 08.07.2016. godine, dostavila predstavku Centra za životnu sredinu na nadležno rješavanje Gradskoj upravi Grada Banja Luka, Odjeljenju za inspekcijske poslove, Urbanističko-građevinskoj inspekciji i Ekološkoj inspekciji. U obavještenju upućenom Centru za životnu sredinu dopisom broj: 09-371-565/16, od 18.08.2016. godine, od strane Gradske uprave Grada Banja Luka, Odjeljenja za inspekcijske poslove, navodi

se da je ekološki inspektor dana 17.08.2016. godine izvršio inspekcijski nadzor uz prisustvo kompetentnih stručnih lica iz Republičkog Zavoda za zaštitu kulturno-istorijskog i prirodnog nasljeđa i da će radi procjene stanja populacije sive čaplje ekološki inspektor vršiti stalni nadzor, a izvođač radova će obezbjediti stručni nadzor ornitologa i dalje uključivanje predstavnika Republičkog Zavoda za zaštitu kulturno-istorijskog i prirodnog nasljeđa u realizaciji projekta i praćenje njegovog uticaja na koloniju. Republičkoj upravi za inspekcijske poslove, Urbanističko-građevinskoj i ekološkoj inspekciji, dana 19.07.2016. godine, Centar za životnu sredinu se ponovo obratio i pod brojem 432/16 zatražio novi Inspekcijski nadzor, ali ovog puta uz dostavljanje Mišljenja na Prijedlog odluke o izradi Zoning plana područja posebne namjene „Ada“ po skraćenom postupku od strane Ministarstva trgovine i turizma Republike Srpske, broj: 14-01-07-844/16, od 28.03.2016. godine, u kome je navedeno da se sva stabla na ostrvu zadržavaju, a idejnim projektom nisu predviđene značajne intervencije u smislu promjene nivelacije ostrva, izgradnje obaloutvrda, izgradnje čvrstih konstrukcija koji bi doveli do promjene prirodnog kretanja vode. Izlaskom na teren, Centar za životnu sredinu je utvrdio

nepravilnosti, te zatražio novi inspekcijski nadzor. Republička uprava za inspekcijske poslove je u svom obavještenju po predstavi, broj: 24.090/362-270-60-5/16, od 12.09.2016. godine, upućenom Centru za životnu sredinu, navela da je dana 30.08.2016. godine i 31.08.2016. godine izvršena vanredna kontrola na već ranije pomenutom objektu, te da je tom prilikom utvrđena nepravilnost i rješenjem izrečena zabrana izvođenja građevinskih radova na predmetnom objektu do pribavljanja Odobrenja za građenje.

8. ZAKLJUČAK

Iz gore navedenog možemo zaključiti da su narodni poslanici glasali po skraćenom postupku o zoning planu za koji je neophodno da se u regularnoj proceduri uradi Strateška procjena na životnu sredinu, gdje se procjenjuje kako će eventualna realizacija određenog plana uticati na životnu sredinu, što je u ovom slučaju u potpunosti izostavljeno, čime su zaobiđene redovne zakonske procedure. Upravo u tom dokumentu moraju biti sagledane prirodne vijednosti, te kakav će uticaj imati sve planirane intervencije, a javnosti i civilnom društvu treba biti omogućeno da daju svoje mišljenje i preporuke. Na taj način postojanje mogućih posljedica se svodi na minimum.

Usvajanjem odluke o izradi zoning plana po skraćenom postupku, Narodna skupština Republike Srpske nije ispoštovala odredbe Zakona o uređenju prostora i građenju Republike Srpske. Usvajanje odluke o izradi zoning plana po skraćenom postupku je izvršeno pod izgovorom da se radi o javnom interesu, dok je u pitanju privatni interes kojim će značajno biti narušena priroda. Kao dokaz da se zakon ne poštuje, služi očigledan primjer da su radovi na turističko-ugostiteljskom

kompleksu započeti 01.04.2016. godine, čak i prije nego što je održana sjednica Narodne skupštine Republike Srpske. U ovom slučaju je očigledno kršenje zakonskih propisa, kako od strane entitetskih i gradskih institucija, tako i od strane samog investitora/koncesionara. Bez obzira na brojna kršenja zakonskih propisa, Narodna skupština RS, je usvojila Zoning plan područja posebne namjene „Ada“ u Banjaluci.

UPUTSTVO ZA PRISTUP INFORMACIJAMA

(U slučaju: Izgradnja „Turističko-ugostiteljskog kompleksa „Stara Ada“ - Ostrvo na rijeci Vrbas“, Banja Luka)

Ukoliko primjetite da se u vašem neposrednom okruženju odvijaju aktivnosti koje bi mogle narušiti vašu životnu sredinu ili zagađivati, u skladu sa Zakonom o slobodi pristupa informacijama Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 20/01), Zakonom o slobodi pristupa informacijama u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“ br. 32/01) i Zakonom o slobodi pristupa informacijama Bosne i

Hercegovine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, br. 28/00, 45/06, 102/09 i 62/11), imate pravo da podnošenjem Zahtjeva za pristup informacijama tražite informacije u vezi sa tim aktivnostima. Svako fizičko i pravno lice ima pravo pristupa informacijama koje su pod kontrolom javnog organa, a svaki javni organ ima odgovarajuću obavezu da objavi takve informacije.

Zahtjev za pristup informacijama

Zahtjev za pristup informacijama se podnosi onom javnom organu za kojeg podnosilac zahtjeva smatra da je nadležan u konkretnom slučaju.

Zahtjev za pristup informacijama mora: biti u pisanoj formi, napisan na jednom od zvaničnih jezika Bosne i Hercegovine; sadržavati dovoljno podataka u vezi sa prirodom i/ili sadržajem informacija; imati naveden puni naziv pravnog odnosno fizičkog lica koje podnosi zahtjev, njegove kontakt podatke i odgovarajući potpis.

Na primjeru slučaja: Centar za životnu sredinu je dana 22.04.2016. godine poslao Zahtjev za pristup informacijama broj 243/16 Javnoj ustanovi “Vode Srpske” Bijeljina, tražeći informacije: Da li je u skladu sa vodnim smjernicama za izradu projektne dokumentacije za izgradnju projekta “Ostrvo na rijeci Vrbas” - TUK “Stara Ada” Banja Luka investitor blagovremeno prijavio početak radova; Da li je i na koji način po prijavi početka radova izvršen nadzor u svrhu provođenja vodnih smjernica te dostavljanje Zapisnika sa istog.

Urgencija

Zakonom propisan rok za odgovor na Zahtjev za pristup informacijama iznosi 15 dana od dana prijema zahtjeva.

Ako se dogodi da u roku od 15 dana ne dobijete odgovor, radi se o tzv. ćutanju administracije. U tom slučaju imate pravo poslati Požurnicu, odnosno Urgenciju i napomenuti javni organ da ste tražili informacije čime se rok za odgovor i dostavljanje informacija produžava za dodatnih 15 dana.

Na primjeru slučaja: Centar za životnu sredinu je dana 17.05.2016. godine Javnoj ustanovi "Vode Srpske" Bijeljina, poslao Urgenciju broj 290/16 za postupanje po Zahtjevu za pristup informacijama broj 243/16 od 22.04.2016. godine.

Odgovor javnog organa

Zahtjev može biti djelimično ili potpuno ODOBREN što znači da ćete dobiti polovičnu ili čitavu informaciju koju ste tražili. Nadležni javni organ o tome dopisom obavještava podnosioca zahtjeva i izvještava ga o načinu pristupa traženim informacijama i mogućnosti umnožavanja. Ukoliko niste zadovoljni odgovorom javnog organa, možete podnijeti žalbu ili tužiti organ od kojeg ste tražili informacije. Žalba se upućuje nadležnom ministarstvu, a tužba se podnosi Okružnom sudu i time se pokreće upravni spor.

Zahtjev može biti ODBIJEN što znači da vam ne daju informacije i nadležni organ vam dostavlja dopis u kojem navodi: zakonski osnov za izuzeće, pouku o pravnom lijeku i uputstva za obraćanje Ombudsmanu Bosne i Hercegovine.

Zahtjev može biti ODBAČEN ukoliko javni organ koji primi zahtjev nije nadležan. U tom slučaju organ je dužan da zahtjev prosljedi nadležnom javnom organu u roku od 15 dana (u FBiH/BiH u roku od 8 dana) od dana prijema zahtjeva i o tome obavjesti podnosioca zahtjeva.

Na primjeru slučaja: Centar za životnu sredinu je dana 06.07.2016. godine podnio Žalbu pod brojem 399/16 Vladi Republike Srpske, Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srpske na dopis JU "Vode Srpske" Bijeljina broj 01/3-2141-2/16 od dana 09.06.2016. godine kao odgovora na Urgenciju broj 290/16, zaprimljen na protokol žalioaca dana 23.06.2016. godine broj 374/16. Žalba je podnešena iz razloga što je JU "Vode Srpske" Bijeljina Centru za životnu sredinu samo omogućila uvid u tražene informacije, bez mogućnosti umnožavanja ili prilaganja kopije kako je propisano Zakonom o slobodi pristupa informacijama RS (član 14, stav 2).

STUDIJA SLUČAJA: Inicijativa za ratifikaciju GMO amandmana na Arhusku konvenciju u Bosni i Hercegovini

Autor: Robert Vidović,
stažista u Centru za životnu sredinu

Centar za životnu sredinu iz Banjaluke (CZZS) je početkom januara 2016. počeo sa kampanjom za ratifikaciju GMO amandmana na Arhusku konvenciju u BiH. Kao pripremu, CZZS je sastavio listu institucija i organizacija koje bi mogle biti zainteresovane u sprovođenju ove kampanje. Oni koji su izrazili dobru volju da učestvuju u ovoj kampanji i budućim aktivnostima su i dostavili svoje kontakt osobe sa kojima se uspostavila komunikacija zbog budućih aktivnosti. Između ostalih, održan je sastanak sa predstavnicima Udruženja za zaštitu prava potrošača RS koji nije rezultovao nastavkom saradnje. Međutim, saradnja je uspostavljena sa Udruženjima za zaštitu prava potrošača iz Tuzle i Sarajeva. Kao jedan od glavnih problema jeste neusklađenost zakona o GMO na državnom i entitetskom nivou, a CZZS je dobio i odgovor od Ministarstva za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu RS da još uvijek nije pokrenut postupak za izmjenu zakona. CZZS je inicirao održavanje okruglog stola na ovu temu, a partnera u ovome je pronašao u Savjetu za GMO koji je pristao na održavanje ovog okruglog stola i da se on održi na jednom od budućih sjednica Savjeta. Okrugli sto je održan 18.5.2016. godine na Veterinarskom fakultetu

Univerziteta u Sarajevu. Na ovom sastanku su bili predstavnici i drugih institucija i organizacija i postignut je generalan stav da BiH treba da ide u pravcu usvajanja GMO amandmana. CZZS je poslao i molbe za pismo podrške na adresu nekoliko institucija koje bi predali zajedno sa pismom inicijative. Federalno ministarstvo okoliša i turizma i Savjet za GMO su dostavili svoje pismo podrške kao i od 23 NVO koje se bave životnom sredinom koje su podržale inicijativu. 1.8.2016. podneseno je i službeno pismo inicijative za ratifikaciju GMO amandmana Ministarstvu vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH. CZZS je organizovao i akciju „Znamo li šta jedemo?“ 16.10.2016. godine povodom Svjetskog dana hrane na Trgu Krajine. Ova akcija je odobrena od Gradske uprave, a obaviješteno je i Ministarstvo unutrašnjih poslova RS. Takođe, CZZS je dostavio Ministarstvu vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH potrebnu dokumentaciju za ratifikaciju GMO amandmana koja je sadržavala Obrazloženje za ratifikaciju, službeni prevod na jezike BiH i originalni tekst GMO amandmana na engleskom jeziku. Kampanja za ratifikaciju GMO amandmana se nastavlja do konačnog donošenja akta o ratifikaciji.

CASE STUDY: Adoption of the GMO amendment to the Aarhus Convention in Bosnia and Herzegovina (BiH)

Author: Robert Vidović,
intern at the Center for Environment

Centre for Environment from Banja Luka (CfE) began with the campaign for the ratification of the GMO amendment to the Aarhus Convention in BiH in early January 2016. As the preparation, CfE compiled a list of institutions and organizations that might be interested in the implementation of this campaign. Those who expressed their willingness to participate in this campaign and future activities have informed CfE on the contact person with whom the CfE established communication for future activities. Among others, a meeting that was held with the representatives of the Association for the Protection of Consumers' Rights of Republic of Srpska (RS) did not result in a continued cooperation. However, cooperation has been established with Associations for the Protection of Consumers' Rights from Tuzla and Sarajevo. One of the major problems is the incompatibility of the law on GMO at the state and entity level, and CfE received information from the Ministry of Agriculture, Forestry and Water Management RS that the process to amend the law has not started yet. Center for Environment CfE initiated the organization of a round table on this subject, along with Council for GMO as a partner, which

agreed with the organization of this event and for it to take place on one of the future sessions of the Council. The round table was held on the 18th of May 2016 at the Veterinary Faculty in Sarajevo. Representatives of the other institutions and organizations attended the event and a general view that has been reached is that BiH should move towards the adoption of the GMO amendment. Center for Environment CfE has sent the requests for letters of support to several institutions, letters to be then submitted along with the Letter of the Initiative. The Federal Ministry of Environment and Tourism and the Council for GMO have delivered their letters of support, as well as 23 NGOs dealing with the environment, that have supported the initiative. The Official Letter of Initiative for ratification of the GMO amendment was filed to the Ministry of Foreign Trade and Economic Relations of BiH on 1st of August 2016. Center for Environment CfE organized action "Do we know what we eat?" on the 16th of October 2016, the World Food Day, on the main square in Banjaluka. This action was approved by the City Administration and the Ministry of Internal Affairs of RS was also notified on this action. Likewise,

CfE submitted to the Ministry of Foreign Trade and Economic Relations of BiH the necessary documents for ratification of the GMO amendment containing Rationale for the ratification, the original text of the GMO amendment in English and an official translation

into the languages of Bosnia and Herzegovina. The campaign for the ratification of the GMO amendment continues on to the final adoption of the Act of ratification.

STUDIJA SLUČAJA USVAJANJA GMO AMANDMANA NA ARHUSKU KONVENCIJU U BiH

1. NAZIV SLUČAJA:

Usvajanje GMO amandmana na Arhusku konvenciju u BiH

2. PREDMET SLUČAJA:

GMO (genetski modifikovani organizmi) je oblast koja je još uvijek nepoznata široj javnosti i koja i među stručnjacima nije do kraja razrješena. To su uvidjele i potpisnice Arhuske konvencije, te je GMO amandman uveden u Konvenciju u maju 2005. godine tokom drugog sastanka. Ovaj amandman se nalazi u formi novog člana, član 6 bis, određujući principe javnog učešća tokom odobravanja namjernog ispuštanja GMO i njihove pojave na tržištu. Kampanja za usvajanje GMO amandmana u BiH je pokrenuta početkom 2016. godine, te je uz podršku zainteresovanih strana i organizacija stigla i do relevantnih institucija na BiH nivou.

3. ZEMLJA

Bosna i Hercegovina

4. LOKACIJA

Teritorija Bosne i Hercegovine

5. INICIJATOR SLUČAJA

Centar za životnu sredinu

6. UČESNICI U SLUČAJU

Federalno ministarstvo okoliša i turizma, Savjet za GMO

7. TOK SLUČAJA

-Centar za životnu sredinu iz Banja luke početkom januara 2016. godine je počeo sa implementacijom projekta u sklopu kojeg pokreće kampanju za ratifikaciju GMO amandmana na Arhusku konvenciju. Projekat se provodi uz saradnju i finansijsku podršku GEKKO fondacije iz Njemačke. Ciljevi projekta su razvoj i primjena zakonodavstva iz oblasti GMO, pokretanje inicijative za ratifikaciju GMO amandmana na Arhusku konvenciju i kampanje podizanja svijesti javnosti o ovoj problematici u BiH.

-Centar za životnu sredinu je sastavio listu, te 2.2.2016. uputio poziv za saradnju nizu institucija i organizacija koje bi bile zainteresovane da se priključe ovoj inicijativi. Poziv je upućen: Laboratoriji za GMO, Agenciji za sigurnost hrane, Federalnom ministarstvu okoliša i turizma, Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, Federalnom ministarstvu trgovine, Glavnom

inspektor za hranu, Glavnom republičkom tržišnom inspektoratu, Federalnoj inspekciji, Federalnom agromediteranskom zavodu, Federalnom zavodu za poljoprivredu, Ministarstvu prostornog uređenja, građevinarstva i ekologije RS, Ministarstvu poljoprivrede šumarstva i vodoprivrede RS, Ministarstvu vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, Vladi Brčko distrikta, Odjelu za zaštitu potrošača, Udruženju OK, Udruženju proizvođača organskih proizvoda, Pokretu potrošača RS, Poljoprivrednom institutu RS, Poljoprivrednim fakultetima, Udruženju Putokaz, Savezu udruženja potrošača BiH, Uredu za veterinarstvo i Upravi BiH za zaštitu zdravlja bilja. 7 državnih institucija, 3 NVO i 2 naučne institucije su pokazale dobru volju i spremnost na saradnju i dostavile svoje kontakt osobe sa kojima će se uspostaviti komunikacija za daljnje aktivnosti. Takođe, dobijena je podrška i od 23 NVO koje se bave životnom sredinom, a koje grade neformalnu mrežu za životnu sredinu Eko-BiH.

-Održan je sastanak sa predstavnicima Udruženja za zaštitu prava potrošača RS. Sastanak nije bio produktivan, jer su imali kontradiktorne poglede na GMO amandman, tako da nastavak saradnje nije bio moguć. Nasuprot tome, uspješni sastanci i saradnja

je uspostavljena sa Udruženjima za zaštitu prava potrošača iz Tuzle i Sarajeva. Takođe, i sa Institutom za agrikulturu RS i Savjetom za GMO BiH.

- Kao jedan od glavnih problema detektovana je neusklađenost zakona o GMO na državnom i entitetskom nivou. U skladu sa tim, poslat je ZPI 23.2.2016. Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede RS. Predmet zahtjeva bile su informacije da li je pokrenut postupak za izmjenu zakona o GMO na RS nivou, te koji je sastav radne grupe koji radi na njemu i dosad preduzete aktivnosti. Urgencija na ovaj zahtjev poslata je 5.4.2016. Odgovor na zahtjev i urgenciju uslijedio je 11.4.2016. u kojem se navodi da još nije pokrenut postupak za izmjenu zakona.

-26.4.2016. poslata je posebna molba Savjetu za GMO za organizovanje i učešće na posebnom okruglom stolu „Ratifikacija GMO amandmana“. Cilj je da se zainteresovane strane okupe na jednom mjestu kako bi se uz razmjenu informacija i mišljenja dobila podrška u procesu ratifikacije GMO amandmana i koji bi mehanizmi informisanja i učešća javnosti bili najprihvatljiviji. Okrugli sto je predviđen za maj i neku od sjednica Savjeta za GMO, na šta je Savjet za GMO pristao.

- Okrugli sto je dogovoren za 18.5.2016. na Veterinarskom fakultetu Univerziteta u Sarajevu. Pored Savjeta za GMO, 11.5.2016. poslani su pozivi i drugim relevantnim državnim i entitetskim institucijama, ekspertima iz ove oblasti, te predstavnicima sektora civilnog društva.

-Okrugli sto je održan 18.5.2016. Pročitana je GMO amandman i pismo inicijative i ustanovljeno da nema prepreka za ratifikaciju na osnovu Zakona o GMO BiH. Pored Centra za životnu sredinu i Savjeta za GMO, prisustvovali su i: Agencija za sigurnost hrane, Uprava BiH za zaštitu zdravlja bilja, Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, Federalno ministarstvo okoliša i turizma, Institut za genetički inženjering i biotehnologiju-Laboratorija za GMO i sigurnost hrane i Udruženje potrošača Sarajevo. Od ovih institucija dobijena je generalna podrška i usaglašen je stav da BiH treba da ide u pravcu ratifikacije GMO amandmana.

-14.6.2016. je poslata molba za pismo podrške na adresu nekoliko institucija. Navodi se da bi to pismo podrške trebalo biti, uz pismo inicijative za ratifikaciju i elaborat opravdanosti, dostavljeno Ministarstvu vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH na daljnje postupanje u skladu sa procedurama usvajanja

i ratifikacije međunarodnih sporazuma. Federalno ministarstvo okoliša i turizma i Savjet za GMO su dostavili svoje pismo podrške.

-1.8.2016. podneseno je i službeno pismo inicijative za ratifikaciju GMO amandmana Ministarstvu vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH. Uz pismo inicijative poslat je i postupak ratifikacije kao i pisma podrške.

-7.10.2016. poslat je zahtjev za korištenje javnog prostora Gradskoj upravi. Povod je bio organizovanje akcije „Znamo li šta jedemo?“ na Trgu Krajine 16.10.2016. povodom Svjetskog dana hrane. Molba je odobrena, a o akciji je obavješteno i Ministarstvo unutrašnjih poslova RS.

8.ZAKLJUČAK:

Ratifikacijom GMO amandmana bi se samo nastavio postupak uključivanja svih principa vezanih za zaštitu životne sredine u pravni poredak BiH i pridonijelo bi se već uspostavljenom sistemu u kojem se javnost informiše i učestvuje u postupku donošenja odluka vezanih za životnu sredinu. Pored poštovanja međunarodnih principa i praćenja toka održivog razvoja kojim svijet nastoji da ide, potrošači imaju prvenstveno pravo da znaju šta jedu, te da u tom smislu učestvuju u donošenju

odluka koje će imati najveći uticaj prvenstveno na njih same. Sve ove vrijednosti su izražene u GMO amandmanu, te je kroz kampanju za usvajanje GMO amandmana poslata jasna poruka (kako

civilnog sektora, tako i državnih institucija) da i BiH treba u skorije vrijeme da usvoji te vrijednosti, pa se nadamo da će i reakcija relevantnih državnih institucija biti u skladu sa tim.

UPUTSTVO ZA INFORMISANJE GRAĐANA I POKRETANJE INICIJATIVE ZA USVAJANJE MEĐUNARODNOG SPORAZUMA

U slučaju: Usvajanje GMO amandmana na Arhusku konvenciju u BiH

***ZAKONSKI OSNOV:** Zakon o postupku zaključivanja i izvršavanja međunarodnih ugovora (Službeni glasnik Bosne i Hercegovine broj 29/00)

DOSTAVLJANJE INICIJATIVE: Inicijativu za pokretanje postupka zaključivanja međunarodnih Ugovora mogu dati institucije BiH, entiteti, kantoni i druge regionalne i lokalne zajednice, te preduzeća, ustanove, nevladine organizacije

i druga pravna lica sa područja svog djelovanja. Ista se dostavlja nadležnom ministarstvu. Ukoliko nadležno ministarstvo ocijeni da je inicijativa opravdana, dostavlja je Vijeću ministara sa nacrtom prijedloga za pokretanje postupka. Vijeće ministara utvrđuje prijedlog za pokretanje postupka i osnov za vođenje pregovora radi zaključivanja međunarodnih ugovora čiji su elementi propisani u članu 5. Zakona.

Identifikacija i analiza zainteresovanih strana

Potrebno je analizirati i identifikovati subjekte koji bi bili zainteresovani da se priključe inicijativi kako bi se stvorio širi krug zainteresovanih strana.

Na primjeru slučaja: Centar za životnu sredinu je početkom januara 2016. godine sastavio listu potencijalnih organizacija i institucija koje bi bile zainteresovane da se priključe inicijativi. To su: entitetska resorna ministarstva u oblasti poljoprivrede i životne sredine, Agencija za sigurnost hrane BiH, Laboratorija za GMO i biosigurnost hrane, nadležni inspektorati, univerzitetske institucije, ekološka i udruženja potrošača.

Slanje poziva za saradnju

Nakon identifikacije i analize, šalje se poziv za saradnju subjektima koji bi bili zainteresovani, kako bi se mogle vršiti daljnje aktivnosti.

Napomena: odgovore treba arhivirati i analizirati.

Na primjeru slučaja: Centar za životnu sredinu je sastavio listu, te 2.2.2016. uputio poziv za saradnju nizu institucija i organizacija koje bi bile zainteresovane da se priključe ovoj inicijativi.

Zahtjev za pristup informacijama

Zahtjev za pristup informacijama se podnosi onom javnom organu za kojeg podnosilac zahtjeva smatra da je nadležan u konkretnom slučaju.

Zahtjev za pristup informacijama mora: biti u pisanoj formi, napisan na jednom od zvaničnih jezika Bosne i Hercegovine; sadržavati dovoljno podataka u vezi sa prirodom i/ili sadržajem informacija; imati naveden puni naziv pravnog odnosno fizičkog lica koje podnosi zahtjev, njegove kontakt podatke i odgovarajući potpis.

Na primjeru slučaja: Centar za životnu sredinu je dana 23.2.2016. poslao Zahtjev za pristup informacijama broj 119/16 Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede RS tražeći informacije da li je pokrenut postupak za izmjenu zakona o GMO na RS nivou, te koji je sastav radne grupe koji radi na njemu i dosad preduzetih aktivnosti.

Urgencija

Zakonom propisan rok za odgovor na Zahtjev za pristup informacijama iznosi 15 dana od dana prijema zahtjeva.

Ako se dogodi da u roku od 15 dana ne dobijete odgovor, radi se o tzv. ćutanju administracije. U tom slučaju imate pravo poslati Požurnicu, odnosno Urgenciju i napomenuti javni organ da ste tražili informacije čime se rok za odgovor i dostavljanje informacija produžava za dodatnih 15 dana.

Na primjeru slučaja: Centar za životnu sredinu je dana 5.4.2016. poslao Urgenciju broj 211/16 Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede RS za postupanje po Zahtjevu za pristup informacijama broj 119/16.

Odgovor javnog organa

Zahtjev može biti ODOBREN i o tome se obavještava podnosilac i o načinu pristupa traženim informacijama. Ukoliko niste zadovoljni odgovorom, možete podnijeti žalbu (nadležnom ministarstvu) ili tužbu (Okružnom sudu). Zahtjev može biti ODBIJEN što znači da vam ne daju informacije i nadležni organ vam dostavlja dopis u kojem navodi : zakonski osnov za izuzeće, pouku o pravnom lijeku i uputstva za obraćanje Ombudsmanu Republike Srpske. Zahtjev može biti ODBAČEN ukoliko javni organ koji primi zahtjev nije nadležan. U tom slučaju organ je dužan da zahtjev proslijedi nadležnom javnom organu u roku od 15 dana (u FBiH/BiH u roku od 8 dana) od dana prijema zahjeva i o tome obavjesti podnosioca zahtjeva.

Na primjeru slučaja: Centar za životnu sredinu je dobio odgovor da nije pokrenut postupak za izmjenu zakona.

Organizovanje okruglog stola

Potrebno je okupiti zainteresovane strane na jednom mjestu, usaglasiti ciljeve, te postaviti smjernice za buduće aktivnosti.

Na primjeru slučaja: Centar za životnu sredinu je organizovao okrugli sto dana 18.5.2016. uz pomoć Savjeta za GMO. Okruglom stolu su prisustvovala i druge zainteresovane organizacije i institucije.

Obavještavanje javnosti o okruglom stolu i zaključcima

Potrebno je obavjestiti javnost o održavanju okruglog stola, te prezentovati zaključke i smjernice koje su usvojene.

Na primjeru slučaja: Postignuta je saglasnost da nema prepreka za usvajanje GMO amandmana, te je iznijet i generalan stav koji je postignut- BiH treba da ide u pravcu usvajanja GMO amandmana na Arhusku konvenciju.

Prikupljanje pisama podrške

Kako bi inicijativa bila snažnija, potrebno je dobiti pisma podrške od svih subjekata koji dijele mišljenje o neophodnosti te inicijative, kako bi se dobio još snažniji utisak o njenoj argumentaciji.

Na primjeru slučaja: 14.6.2016. je poslata *Molba za pismo podrške* na adresu nekoliko institucija i nevladinih organizacija. Navodi se da bi to pismo podrške trebalo biti, uz pismo inicijative za ratifikaciju i elaborat opravdanosti, dostavljeno Ministarstvu vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH na daljnje postupanje u skladu sa procedurama usvajanja i ratifikacije međunarodnih sporazuma. Dobijeno je pismo podrške od dvije institucije i 23 NVO.

Upućivanje pisma inicijative za ratifikaciju i komunikacija sa ministarstvom

Na kraju se i službeno upućuje pismo inicijative za ratifikaciju nadležnom ministarstvu i time se i počinje komunikacija sa nadležnim ministarstvom radi preduzimanja nekih drugih aktivnosti kako bi se proces sproveo do kraja.

Na primjeru slučaja: 1.8.2016. podneseno je i službeno *Pismo inicijative za ratifikaciju GMO amandmana* Ministarstvu vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH. Uz pismo inicijative poslat je i postupak ratifikacije kao i pisma podrške.

*PROCEDURA RATIFIKACIJE:

1. Nadležno ministarstvo dostavlja Vijeću ministara BiH Nacrt odluke o ratifikaciji,
2. Prijedlog Odluke utvrđuje Vijeće ministara i istu dostavlja Predsjedništvo BiH,
3. Predsjedništvo Nacrt odluke dostavlja Parlamentarnoj skupštini BiH radi dobijanja predhodne saglasnosti,
4. Po dobivenoj saglasnosti Predsjedništvo odlučuje o ratifikaciji, a nakon toga Odluku potpisuje predsjedavajući Predsjedništva.

Zahtjev za pristup informacijama

Potrebno je i prikupljanje relevantnih informacija koje će pomoći u pripremi Obrazloženja za ratifikaciju, kao npr. monitoring.

Na primjeru slučaja: Centar za životnu sredinu je dana 8.8.2016. poslao Zahtjev za pristup informacijama broj 468/16 Vladi RS tražeći informacije o monitoringu prisustva usjeva genetički modifikovanih sorti soje u RS tokom 2016. godine i Zaključak Vlade RS.

Organizovanje javne medijske akcije

Kako bi se podstakla javnost i ukazala važnost inicijative, neophodno je organizovati javnu medijsku akciju na tu tematiku i ukazati javnosti na neophodnost iste i ciljeve koji se žele postići.

Na primjeru slučaja: Centar za životnu sredinu je organizovao akciju „Znamo li šta jedemo?“ na Trgu Krajine 16.10.2016. povodom Svjetskog dana hrane kojom je ukazao na problematiku vezanu za GMO.

Dostavljanje Obrazloženja za ratifikaciju uz dogovor sa predstavnicima ministarstva

Nakon ostvarene komunikacije sa ministarstvom moguće je da se zatraži još neka dokumentacija koja je neophodna kako bi se ocijenila ta inicijativa i postupak ratifikacije mogao nastaviti, te je potrebno istu i dostaviti.

Na primjeru slučaja: Centar za životnu sredinu je ,nakon upita, dostavio Ministarstvu vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH potrebnu dokumentaciju za ratifikaciju GMO amandmana u vidu teksta GMO amandmana i Obrazloženja za ratifikaciju.

STUDIJA SLUČAJA: Primjena „Konvencije za zaštitu evropskih divljih vrsta i prirodnih staništa u Republici Srpskoj/Federaciji Bosne i Hercegovine“.

Autor: Mile Aljetić,
stažista u Centru za životnu sredinu

Konvencija za zaštitu evropskih divljih vrsta i prirodnih staništa, poznatija kao Bernska konvencija je obavezujući pravni instrument u području zaštite prirode i ima za cilj da se očuvaju divlja flora i fauna i njihova prirodna staništa na evropskom kontinentu i nekim državama Afrike. Usvojena je 19.9.1972. godine, a ratifikovana od strane Bosne i Hercegovine 17.11.2008. godine.

Očuvanje prirode zahtjeva saradnju između država, a Bernska konvencija to i podstiče sa posebnim naglaskom na ugrožene i osjetljivije migratorne vrste.

U skladu sa Zakonom o slobodi pristupa informacijama Bosne i Hercegovine te odredbama Arhuske konvencije, upućeni su Zahtjevi za pristup informacijama na nadležna ministarstva Republike Srpske (RS) i Federacije BiH (FBiH) koji su sadržavali gotovo identična pitanja.

Pitanja su bila sljedeća:

1. Da li je RS/FBiH prilikom ratifikacije Konvencije o zaštiti evropskih divljih vrsta i prirodnih staništa, stavila jednu ili više rezervi za pojedine vrste određene u Aneksima 1 do 3 i/ili, za pojedine vrste navedene u rezervi ili rezervama, u pogledu nekih sredstava ili metoda ubijanja, hvatanja i

drugog iskorišćavanja potpisanog u Aneksu 4?

2. Koliko je održano sastanaka Stalnog odbora od trenutka ratifikacije Konvencije od strane BiH, ko su predstavnici RS/FBiH u Stalnom odboru i na koliko sastanaka je RS/FBiH imala delegata/e?

3. Da li je RS/FBiH vršila određena istraživanja u svrhu ove Konvencije i na tom polju saradivala na primjeni Konvencije sa drugim zemljama potpisnicama?

4. Da li je RS/FBiH učinila određene izuzetke od članova 4, 5, 6, 7 te od zabrane upotrebe sredstava pomenutih u članu 8? Da li je o tome izvještavala Stalni odbor?

5. Da li je RS/FBiH preduzela bezbjednosne mjere koje će osigurati da su lovostaj i/ili drugi postupci, koji regulišu iskorišćavanje, ustanovljene u stavu 3, člana 7, dovoljne i primjerene potrebama migratornih vrsta navedenih u Aneksu 3?

6. Da li po Vašem mišljenju RS/FBiH ima prepreke i poteškoće u ratifikaciji Konvencije o zaštiti evropskih divljih vrsta i prirodnih staništa i koje, te koji su po Vama razlozi za to?

Cilj preduzetih radnji je prikupljanje informacija i ukazivanje na nepoznavanje i nepoštivanje odredbi Bernske konvencije od strane entitetskih i zajedničkih institucija BiH, nedostatak komunikacije i saradnje između njih na polju zaštite prirode.

Odgovori koji su pristigli kretali su se od neodgovaranja na postavljena pitanja (ćutnja administracije), do pisanja opšte poznatih stvari o Konvenciji do ćturih i nedovoljno nerazumljivih odgovora.

Naredni koraci koji će se poduzeti su:

- saopćenje za medije u cilju informisanja javnosti
- pokretanje ćalbenog postupka pred Ombudsmanom BiH zbog ćutnje administracije.

CASE STUDY: Implementation of the "Convention for the Conservation of European Wildlife and Natural Habitats in the RS/FBiH

Author: Mile Aljetić,
intern at the Centre for Environment

Convention for the Conservation of European Wildlife and Natural Habitats, known as the Bern Convention, is a binding legal instrument in the field of nature conservation and aims to conserve wild flora and fauna and their natural habitats on the European continent and in some African countries. It was adopted on the 19th of September 1972 and ratified by Bosnia and Herzegovina on the 17th of November 2008.

Nature conservation requires cooperation between countries and the Bern Convention encourages this kind of cooperation with a special emphasis on endangered and vulnerable migratory species.

In accordance with the Law on Free Access to Information of Bosnia and Herzegovina and the provisions of the Aarhus Convention, we have sent Requests for information to the relevant ministries of Republic of Srpska (RS) and Federation of Bosnia and Herzegovina (FBiH) containing almost identical questions.

The questions were as follows:

1. Has RS / FBiH, upon ratification of the Convention on the Conservation of European Wildlife and Natural Habitats, placed one or more reserves for certain species specified in Annexes 1 to 3 and / or, for certain species mentioned in the reserve or reserves, regarding some means or methods of killing, capturing and other exploitation signed in Annex 4?
2. How many meetings of the Standing Committee have been held since the ratification of the Convention by Bosnia and Herzegovina, who are representatives of RS / FBiH in Standing Committee and on how many meetings RS / FBiH had delegates?
3. Has RS / FBiH conducted specific research for the purpose of this Convention and cooperated in this field on the implementation of the Convention with other Contracting Parties?
4. Has RS / FBiH made some exceptions to the Articles 4, 5, 6, 7 and from the prohibition of the use of means referred to in the Article 8? Was the Standing Committee informed on this?
5. Has RS / FBiH has taken security measures to ensure that the closed season and / or other procedures regulating the exploitation, established under paragraph 3 of Article 7, are adequate and appropriate to the needs of migratory species listed in Annex 3?

6. In your opinion, does RS / FBiH have obstacles and difficulties in the ratification of the Convention on the Conservation of European Wildlife and Natural Habitats and which, and what could be the reasons for this?

The aim of these actions was to collect information and to point out the ignorance and disregard of the provisions of the Bern Convention by the entity and the joint institutions of Bosnia and Herzegovina, the lack of communication and cooperation between them in the field of nature protection.

Responses that were received ranged from not answered questions (silence of the administration), to answering commonly known facts about the Convention and to scarce and insufficiently comprehensive answers.

The next steps to be taken are:

- Sending the press release to inform the public
- Initiating the appeal proceedings before the Ombudsperson of Bosnia and Herzegovina due to the silence of the administration.

PRIMJENA KONVENCIJE O ZAŠTITI EVROPSKIH DIVLJIH VRSTA I PRIRODNIH STANIŠTA/BERNSKE KONVENCIJE U REPUBLICI SRPSKOJ/BOSNI I HERCEGOVINI

1. NAZIV SLUČAJA:

Primjena Konvencije za zaštitu evropskih divljih vrsta i prirodnih staništa u Republici Srpskoj/Bosni i Hercegovini.

2. PREDMET SLUČAJA

Predmet slučaja je primena Konvencije za zaštitu evropskih divljih vrsta i prirodnih staništa u Republici Srpskoj/Bosni i Hercegovini.

Konvencije za zaštitu evropskih divljih vrsta i prirodnih staništa, poznatija kao Bernska konvencija je obavezujući pravni instrument u području zaštite prirode i ima za cilj da se očuvaju divlja flora i fauna i njihova prirodna staništa na evropskom kontinentu i nekim državama Afrike.

Očuvanje prirode zahtjeva saradnju između država, a Bernska konvencija to i podstiče sa posebnim naglaskom na ugrožene i osjetljive migratorne vrste. Usvojena je 19.9.1972. godine, a ratifikovana od strane BiH 17.11.2008. godine.

Cilj preduzetih radnji je ukazivanje na nepoznavanje odredbi Bernske konvencije od strane republičkih

i zajedničkih institucija BiH, nedostatak komunikacije i saradnje između njih na polju zaštite prirode.

3. ZEMLJA:

Republika Srpska/Bosna i Hercegovina

4. LOKACIJA

Republika Srpska/Bosna i Hercegovina

45° 16' 30" N, 16° 55' 56" E

42° 33' 00" N, 18° 32' 24" E

44° 03' 00" N, 19° 37' 41" E

44° 49' 30" N, 15° 44' 00" E

5. INICIJATOR SLUČAJA:

-Centar za životnu sredinu iz Banjaluke

6. UČESNICI U SLUČAJU:

-Fakultet prirodoslovno-matematičkih i odgojnih znanosti, Mostar - doc. dr. sc Mirjana Milićević

-Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srpske, ministar Stevo Mirjanić

-Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju Republike Srpske, ministarka Srebrenka Golić

-Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, ministar

Šemsudin Dedić

-Federalno ministarstvo okoliša i turizma, ministarka Edita Đapo
-Dražen Kotrošan, „Naše ptice“, Sarajevo

-Marko Šćiban, Društvo za zaštitu i proučavanje ptica Srbije

-Milan Ružić, Društvo za zaštitu i proučavanje ptica Srbije

7. TOK SLUČAJA

Kako je u predmetu slučaja navedeno imali smo za cilj ukazivati na nepoznavanje odredbi Bernske konvencije od strane republičkih i zajedničkih institucija BiH, kao i na nedostatak komunikacije i saradnje između njih na polju zaštite prirode.

Nataša Crnković, predsjednica Centra za životnu sredinu iz Banjaluke, 30.7.2016. godine, kontaktirala je Aminu Omićević, predstavnika kancelarije UNEP-a (program Ujedinjenih nacija za okolinu) u Sarajevu.

Amina Omićević je Natašu uputila na Andreu Bevandu-Hrvo. Mejl komunikaciju pratio je i Mile Aljetić, stažist u Centru za životnu sredinu.

Na pitanje ko je „focal point“ u BiH za Bernsku konvenciju i molbu da nam se dostavi kontakt osobe, upućeni smo na doc. dr. sc Mirjanu Milićević sa Fakulteta prirodoslovno-matematičkih i odgojnih znanosti iz Mostara, kao

„ključnu osobu koja učestvuje na sastancima u ime Ministarstva“. (Misli se na Federalno ministarstvo okoliša i turizma, nap.aut.)

U skladu sa članom 4. Zakona o slobodi pristupa informacijama Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik BiH 28/00, 45/06, 102/09 i 62/11) i članom 4. Zakona o slobodi pristupa informacijama Republike Srpske (Službeni glasnik RS 20/01), te odredbama člana 4. Arhuske konvencije, svako fizičko i pravno lice ima pravo pristupa informacijama koje su pod kontrolom javnog organa, a svaki javni organ ima odgovarajuću obavezu da objavi takve informacije.

Zahtjeve za pristup informacijama i urgencije, pripremao je Mile Aljetić. Korisne savjete imao je od Nataše Crnković, koja je kao ovlašćeno lice za zastupanje i predstavljanje Centra za životnu sredinu, potpisnik istih.

Bitno je naglasiti da je sadržaj pitanja koji su poslana na pet različitih institucija i to Fakultet prirodoslovno-matematičkih i odgojnih znanosti, Mostar - doc. dr. sc Mirjana Milićević, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srpske, ministar Stevo Mirjanić, Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i

ekologiju Republike Srpske, ministarka Srebrenka Golić, Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, ministar Šemsudin Dedić i Federalno ministarstvo okoliša i turizma, ministarka Edita Đapo, gotovo identičan.

Prvi zahtjev za pristup informacijama 465/16, poslat je 5.8.2016. godine putem Pošte Republike Srpske sa povratnicom, doc. dr. sc Mirjana Miličević sa Fakulteta prirodoslovno-matematičkih i odgojnih znanosti, Mostar. Povratnica je stigla 29.8.2016. godine.

S ozbirom da u propisanom roku od 15 dana od dana prijema, nismo dobili obavještenje o našem Zahtjevu, uputili smo urgenciju 16.9.2016. godine, broj 531/16 da se naš zahtjev uzme što hitnije u razmatranje i rješavanje, u skladu sa rokovima propisanim Zakonom i da nam se dostave informacije ili dokumenti na predmetnja pitanja.

Preostali zahtjevi za pristup informacijama 490/16, 491/16, 492/16, 493/16 poslani su 25.8. 2016. godine putem Pošte Republike Srpske sa povratnicom na Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srpske,

ministar Stevo Mirjanić 490/16, Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju Republike Srpske, ministarka Srebrenka Golić 491/16, Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva FBiH, ministar Šemsudin Dedić 492/16 i Federalno ministarstvo okoliša i turizma, ministarka Edita Đapo 493/16.

Odgovor, broj 12.06.1-052-6140/16 od 2.9.2016. godine, na zahtjev za pristup informacijama 490/16 od 25.8.2016. godine, stigao je od Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srpske 8.9.2016. godine, 523/16.

Odgovor, Federalnog ministarstva okoliša i turizma, broj 04-23-1102/16 od 2.9.2016. godine, na zahtjev za pristup informacijama 492/16 od 25.8.2016. godine, stigao je 12.9.2016. godine, 524/16.

Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju Republike Srpske, 9.9.2016. godine, broj 15.04-053-699/16, dostavilo je odgovor na zahtjev za pristup informacijama 491/16 od 25.8.2016. godine. Odgovor je stigao 15.9.2016. godine, 529/16.

Odgovor, na zahtjev za pristup informacijama 492/16 od 25.8.2016. poslat na Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i

šumarstva FBiH, nismo dobili. S obzirom da je povratnica od 25.8.2016. godine, uputili smo urgenciju 16.9.2016., 532/16.

Rješenje o odobravanju pristupa informacijama, 21.9.2016. godine, broj 01-49-1841/16/SR, na zahtjev o pristup informacijama 492/16 i urgenciju 532/16, dostavljeno je od Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva FBiH, 6.10.2016. godine, 564/16.

8. Zaključak

Iz odgovora koji su stigli na osnovu poslanih zahtjeva za pristup informacijama, jasno je da cilj iz predmetnog slučaja postignut.

Različiti odgovori na ista pitanja ili odgovaranje i na nepostavljena pitanja.

U BiH, formi za komunikaciju ne manjka, kao ni broja međunarodnih konvencija koje smo ratifikovali.

Fali iskrene i dobre komunikacije i više svijesti o zajedničkom interesu očuvanja prirode.

Cijevi na koje se obavezuju zemlje potpisnice Bernske konvencije, ovdje se ne provode. Predstavnici institucija, koji bi trebali preduzimati odgovarajuće mjere promovisanja ciljeva Konvencije, o njoj, jako malo znaju.

UPUTSTVO ZA PRISTUP INFORMACIJAMA

U slučaju: Primjena „Konvencije za zaštitu evropskih divljih vrsta i prirodnih staništa u Republici Srpskoj/Bosni i Hercegovini“

Ukoliko želite da znate da li institucije provode obaveze koje proističu iz međunarodnih sporazuma koji su obavezujući za države koje su iste potpisale i ratifikovale, u skladu sa *Zakonom o slobodi pristupa informacijama Republike Srpske* („Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 20/01), *Zakonom o slobodi pristupa informacijama u Federaciji Bosne i Hercegovine* („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“ br. 32/01) i *Zakonom o slobodi*

pristupa informacijama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, br. 28/00, 45/06, 102/09 i 62/11), imate pravo da podnošenjem Zahtjeva za pristup informacijama tražite informacije u vezi sa tim aktivnostima. Svako fizičko i pravno lice ima pravo pristupa informacijama koje su pod kontrolom javnog organa, a svaki javni organ ima odgovarajuću obavezu da objavi takve informacije.

Zahtjev za pristup informacijama

Zahtjev za pristup informacijama se podnosi onom javnom organu za kojeg podnosilac zahtjeva smatra da je nadležan u konkretnom slučaju. Zahtjev za pristup informacijama mora: biti u pisanoj formi, napisan na jednom od zvaničnih jezika Bosne i Hercegovine; sadržavati dovoljno podataka u vezi sa prirodom i/ili sadržajem informacija; imati naveden puni naziv pravnog odnosno fizičkog lica koje podnosi zahtjev, njegove kontakt podatke i odgovarajući potpis.

Na primjeru slučaja: Centar za životnu sredinu je dana 25.8.2016. godine Ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva FBiH poslao Zahtjev za pristup informacijama broj 492/16, tražeći informacije:

Da li je RS/FBiH prilikom ratifikacije Konvencije o zaštiti evropskih divljih vrsta i prirodnih staništa, stavila jednu ili više rezervi za pojedine vrste određene u Aneksima 1 do 3 i/ili, za pojedine vrste navedene u rezervi ili rezervama, u pogledu nekih sredstava ili metoda ubijanja, hvatanja i drugog iskorišćavanja potpisanog u Aneksu 4?

- Koliko je održano sastanaka Stalnog odbora od trenutka ratifikacije Konvencije od strane BiH, ko su predstavnici RS/FBiH u Stalnom odboru i na koliko sastanaka je RS/FBiH imala delegata/e?

- Da li je RS/FBiH vršila određena istraživanja u svrhu ove Konvencije i na tom polju saradivala na primjeni Konvencije sa drugim zemljama potpisnicama?
- Da li je RS/FBiH učinila određene izuzetke od članova 4, 5, 6, 7 te od zabrane upotrebe sredstava pomenutih u članu 8? Da li je o tome izvještavala Stalni odbor?
- Da li je RS/FBiH preduzela bezbjednosne mjere koje će osigurati da su lovostaj i/ili drugi postupci, koji regulišu iskorišćavanje, ustanovljene u stavu 3, člana 7, dovoljne i primjerene potrebama migratornih vrsta navedenih u Aneksu 3?
- Da li po Vašem mišljenju RS/FBiH ima prepreke i poteškoće u ratifikaciji Konvencije o zaštiti evropskih divljih vrsta i prirodnih staništa i koje, te koji su po Vama razlozi za to?

Urgencija

Zakonom propisan rok za odgovor na Zahtjev za pristup informacijama iznosi 15 dana od dana prijema zahtjeva. Ako u roku od 15 dana ne dobijete odgovor radi se o "čutnji administracije". U tom slučaju imate pravo poslati Požurnicu, odnosno Urgenciju i napomenuti javni organ da ste tražili informacije čime se rok za odgovor i dostavljanje informacija produžava za dodatnih 15 dana.

Na primjeru slučaja: Centar za životnu sredinu je 16.9.2016. godine, Ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva FBiH poslao Urgenciju broj 532/16 za postupanje po Zahtjevu za pristup informacijama broj 492/16 od 25.8.2016.

Odgovor javnog organa

Zahtjev može biti djelimično ili potpuno odobren, odbijen i odbačen. U predmetnom slučaju, Centar za životnu sredinu 21.9.2016. godine, dobio je rješenje broj 01-49-1841/16/SR o odobrenju pristupu informacijama koje su prethodno pismeno zahtjevane.

STUDIJA SLUČAJA: Eksploatacija mrkog uglja na površinskom kopu „Maslovare“, opština Kotor Varoš

Autor: Igor Dančić,
stažist u Centru za životnu sredinu

Predmet ove studije slučaja je eksploatacija mrkog uglja na površinskom kopu Maslovare, gdje smo utvrdili veliki broj nepravilnosti i kršenja zakona, gdje je vlasnik koncesije svoj rad obavljao bez potrebnih dozvola zbog čega je i nadležni inspektor izlazio na teren i obustavljao radove.

Prije svega sam površinski kop je smješten u neposrednoj blizini individualnih stambenih objekata i osnovne škole, a kako nema pristupnog puta sav transport iskopanog uglja se obavlja na lokalnom putu koji je širine oko tri metra. Ako uzmemo u obzir da navedeni put ne može podnijeti ni veću frekventnost kretanja manjih motornih vozila jer se tim putem kreću i mještani, a posebno učenici onda je logično da lokalni put nije namjenjen velikim kamionima čija težina seže i do nekoliko desetina tona i da je nemoguće tim putem vršiti transport iskopanog uglja. Pored toga veliki kamioni i mašine stvaraju nesnošljivu buku i vibracije koje su takvog intenziteta da stvaraju oštećenja na objektima, a sam život mještana čine neuslovnim. U Centru za

životnu sredinu smatramo, kao što smo i naveli u komentarima na Nacrt studije uticaja na životnu sredinu, da ne postoji način na koji je moguće smanjiti buku na adekvatan način u ovakvom tipu postrojenja koji se nalazi u neposrednoj blizini stambenih objekata, a da se ne naruši značajno kvalitet života lokalnog stanovništva. Takođe, ugroženost vodosnabdijevanja lokalnog stanovništva je velika, jer su na obodu površinskog kopa smještena dva bazena za snabdijevanje mještana vodom za piće, a ni pitanje odvoda oborinskih voda nije riješeno, a posebno onih koji se slivaju sa deponije jalovine koje završavaju u dvorištima kuća koje su udaljene 40-50 metara od deponije.

Dakle, pored osporavanja kvaliteta Nacrta studije uticaja na životnu sredinu gdje smo naveli niz nepravilnosti koje je ista sadržavala, svoj rad smo usmjerili na preispitivanje poštovanja zakonske regulative u postupku donošenja pojedinih akata. Da bi došli u posjed dokumenata, tj. da bi bili pravovremeno informisani o ovom slučaju uputili smo veliki broj zahtjeva za pristup infor-

macijama ministarstvima, opštinama ali i drugim organima uprave i na taj način pokazali važnost učešća javnosti u procesu donošenja odluka o životnoj sredini. Podnošenje ovih pisanih zahtjeva omogućilo nam je uvid u informacije važne za dalji tok postupka, jer pravo na pristup informacijama kao takvo je direktno povezano sa transparentnošću javne administracije i omogućava svakom zainteresovanom licu da dobije podatke vezane za životnu sredinu koje

su pod kontrolom javnih institucija.

Naravno mi nastavljamo da prikupljamo podatke i kroz ovaj slučaj želimo da skrenemo pažnju javnim organima i široj javnosti na probleme sa kojima se suočavaju mještani Maslovara, ali i da podstaknemo druge organizacije i građane da kroz naš primjer djeluju u sličnim situacijama, a sve u cilju očuvanja prirode od ovakvih negativnih projekata.

CASE STUDY: The exploitation of the brown coal from the surface mine “Maslovare”, Kotor Varos municipality

Author: Igor Dancic,
intern at the Centre for Environment

This case study is concerned with the exploitation of the brown coal from the surface mine Maslovare, where we determined a large number of irregularities and violations of the law. The owner of the concession carried out the work without the necessary permits which is why the competent inspector went out to the field and suspended the work.

First of all, the open pit mine itself is located in the immediate vicinity of individual dwellings and a primary school, and as there is no access road, all the transport of mined coal is done on the local road, which is about three meters wide. If we take into consideration the fact that this road cannot endure a greater frequency of movement of smaller vehicles, because it is also used by the locals, especially students, it is logical that this road is not intended for heavy trucks, whose weight reaches up to several tens of tons and that it should not be used for the transport of the mined coal. In addition, large trucks and machines create unbearable noise and vibrations of such intensity that they cause damage to the buildings and make the life of the locals inadequate. Center for Environment considers, as we noted in the comments on the Draft Study of the Environmental Assessment that there is no appropriate way

to reduce the noise in this type of plant, located near residential buildings, and not significantly violate the quality of life of the local people. Also, there is a large problem with the endangerment of the water supply of the local population, because there are two pools for supplying residents with drinking water on circumference of the open pit, along with the unresolved problem regarding the rainwater drainage, especially the rainwater interflowing from tailings that end up in the yards of houses that are 40-50 meters away from the dump.

Hence in addition to challenging the quality of the Draft Study of Environmental Assessment, in which we identified a number of irregularities, we have focused our work on the review of the compliance with the legislation in the processes of adoption of certain acts. To come into possession of the documents we needed in order to be timely informed about this case we sent a large number of Requests for information to ministries, municipalities as well as other government authorities and thus showed the importance of public participation in decision-making process regarding environment. Submitting these written requests gave us access to information important for the further course of the proceedings, since

the right of access to information as such is directly related to the transparency of the work of public administration. It allows any interested individual to obtain information related to the environment which is under the control of the public institutions.

Certainly, we will continue to collect data as through this case we wish to draw the attention of public authorities and the general public to the problems facing the locals of Maslovara, but also to encourage other organizations and citizens to act in similar situations, with the aim of preserving nature of such negative projects.

STUDIJA SLUČAJA UČEŠĆA JAVNOSTI I PRISTUPA PRAVDI U PREDMETU EKSPLOATACIJA MRKOG UGLJA NA LEŽIŠTU „MASLOVARE“ OPŠTINA KOTOR VAROŠ

1. NAZIV SLUČAJA

Eksploatacija mrkog uglja na ležištu „Maslovare“ Opština Kotor Varoš.

2. PREDMET SLUČAJA

Predmet slučaja je eksploatacija mrkog uglja na površinskom kopu „Maslovare“ Opština Kotor Varoš, gdje je utvrđen veliki broj nepravilnosti i kršenja zakona. Sam cilj ove studije je da ukaže nadležnim organima, ali i široj javnosti na nepravilnosti u radu vlasnika koncesije koji je kršio zakon obavljajući radove bez adekvatne dozvole, uslijed čega je i nadležni inspektor izlazio na teren i obustavljao radove, ali i druge nepravilnosti koje se tiču transporta iskopanog uglja na lokalnim putevima, ako uzmemo u obzir da je Odlukom o ograničavanju saobraćaja na lokalnom putu Maslovare – Borci saobraćaj zabranjen za sva motorna vozila čije osovinsko opterećenje prelazi 6 tona, a ne smijemo zaboraviti i stvaranje buke iz postrojenja koja se nalaze u neposrednoj blizini škole i domaćinstava, te je samim tim život lokalnog stanovništva vidno ugrožen.

3. DRŽAVA:

Bosna i Hercegovina, entitet Republika Srpska, Opština Kotor Varoš

4. LOKACIJA

Eksploataciono polje:
44° 33' 42.70" N
17° 32' 20.10" E

TAČKA	Y	X
A	6 463 478	4 935 036
B	6 463 405	4 935 300
C	6 463 417	4 935 400
D	6 463 802	4 935 494
E	6 464 075	4 935 454
F	6 464 060	4 935 275
G	6 463 706	4 935 080
H	6 463 663	4 935 116
I	6 463 652	4 935 103
J	6 463 662	4 935 072

5. INICIJATOR SLUČAJA:

- Centar za životnu sredinu iz Banjaluke
- Ekološki pokret „Eko opstanak“ Kotor Varoš
- Grupa građana Kolone Mjesne Zajednice Maslovar

6. UČESNICI U SLUČAJU:

- „Eco Green Energy“ d.o.o. Kotor Varoš
- „Eco Power“ d.o.o. Kotor Varoš
- Ministarstvo industrije, energetike i rudarstva
- Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju
- Opština Kotor Varoš
- Lokalna zajednica Maslovar

7. TOK SLUČAJA

Ministarstvo privrede, energetike i razvoja 10.10.2008. godine izdaje rješenje o procjeni postojanja javnog interesa za dodjelu koncesije za eksploataciju mrkog uglja na ležištu Maslovar i Hrvaćani u cilju

snabdijevanja Energane u Kotor Varoši broj Up/I-05.09/310-630/08. Koncesija za istraživanje i eksploataciju mrkog uglja na ležištima Maslovare i Hrvacani je izdana 2009. godine firmi „Eko Green Energy“ d.o.o. Kotor Varoš, a 2013. godine je Ugovorom o prenosu-ustupanju ugovora o koncesiji presla na firmu „Eko Power“ d.o.o. Kotor Varoš.

26.05.2015. Ministarstvo industrije, energetike i rudarstva donosi rješenje broj 05.07/310-327-4/14 kojim se ovjeravaju Koncesionaru EKO POWER. D.O.O. Kotor Varoš rezerve mrkog uglja u dijelu ležišta Maslovare kod Kotor Varoši sa stanjem 31.12.2014.

Ministarstvo industrije, energetike i rudarstva 20.07.2015. donosi rješenje broj 05.07/310-208-2/15 kojim se odobrava eksploataciono polje mrkog uglja na ležištu

Maslovare, Opština Kotor Varoš. Privredno društvo „Eco Power“ 06.08.2015. obavještava Opštinu Kotor Varoš da počinje sa realizacijom koncesione djelatnosti na ležištu mrkog uglja Maslovare.

18.08.2015. izvršen je vanredni inspekcijski pregled kod pravnog lica ECO POWER d.o.o. Kotor Varoš, ležište mrkog uglja Maslovare kod Kotor Varoša iz oblasti Površinska eksploatacija mineralnih sirovina i utvrđeno je činjenično stanje, odnosno nedostaci i nepravilnosti koji su konstatovani u zapisniku o izvršenoj vanrednoj inspekcijskoj kontroli 24.070/311-282-37-1/15. Republička uprava za inspekcijske poslove 19.08.2015. donosi rješenje kojim se naređuje privrednom društvu „Eco Power“ d.o.o. da obustavi izvođenje rudarskih radova na ležištu mrkog uglja Maslovare dok se ne

obezbjedi, od strane Ministarstva industrije, energetike i rudarstva odobren projekat po kojem će se izvoditi radovi.

Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju rješavajući po pozivu investitora „Eco Power“ 13.11.2015. izdaje lokacijske uslove broj 15.02-364-249/15 za izgradnju objekta Eksploataciono polje mrkog uglja na ležištu Maslovare.

24.11.2015. godine Ministarstvo industrije, energetike i rudarstva donosi rješenje broj 05.07/310-316-2/15 kojim se odobrava koncesionaru „Eco Power“ d.o.o. izvođenje rudarskih radova po Glavnom rudarskom projektu eksploatacije mrkog uglja na površinskom kopu Maslovare.

Nakon toga, Ministarstvo za prostorno uređenje građevinarstvo i ekologiju rješavajući po zahtjevu za prethodnu procjenu uticaja na životnu sredinu investitora „Eco Power“ 25.02.2016. godine donosi rješenje broj 15.04-96-177/15 kojim je investitor obavezan sprovesti procjenu uticaja na životnu sredinu projekta eksploatacije mrkog uglja na ležištu Maslovare.

Centar za životnu sredinu je 05.08.2016. uputio Zahtjev za pristup informacijama Ministarstvu industrije, energetike i rudarstva u kojem su tražene kopije svih aneksa Ugovora o koncesiji za istraživanje i

eksploataciju mrkog uglja na ležištima Maslovare i Hrvacani opština Kotor Varoš broj 05.09/310-630/08. MIER donosi rješenje kojim se odbija zahtjev Centra za životnu sredinu, za dostavljanje kopija svih aneksa Ugovora o koncesiji za istraživanje i eksploataciju mrkog uglja na ležištima Maslovare i Hrvacani, opština Kotor Varoš, a u obrazloženju stoji da nije zaključen ni jedan aneks na Ugovor o koncesiji za istraživanje i eksploataciju mrkog uglja Maslovare i Hrvacani.

19.08.2016. u prostorijama MZ Maslovare održana je javna rasprava o predmetnom Nacrtu studije uticaja na životnu sredinu projekta za eksploataciju mrkog uglja na PK Maslovare, čiji je nosilac izrade Rudarski Institut Prijedor.

Centar za životnu sredinu je Ministarstvu za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju nakon toga uputio komentare na Nacrt studije uticaja na životnu sredinu projekta za eksploataciju mrkog uglja na PK Maslovare, navodeći niz nepravilnosti koji sa sigurnošću ruše autoritet same studije i čine je neprihvatljivom za dalji dio postupka.

Naravno Centar za životnu sredinu i dalje prikuplja informacije i dokumente vezane za ovaj slučaj, u cilju utvrđivanja nepravilnosti u samom postupku.

8. ZAKLJUČAK

S obzirom na to da je investitor dužan da u skladu sa Zakonom o zaštiti životne sredine uz zahtjev za izdavanje lokacijskih uslova nadležnom organu dostavi i rješenje o utvrđivanju obaveze sprovođenja procjene uticaja na životnu sredinu, Ministarstvo za prostorno uređenje građevinarstvo i ekologiju izdaje lokacijske uslove 13.11.2015., a rješenje tek 25.02.2016., onda je očito da je zakonska regulativa zanemarena i da dokumentacija nije u skladu sa zakonom.

Ali investitor je i ranije svoj rad obavljao bez potrebnih dozvola, gdje je intervenisala i nadležna inspekcija, tako da vlasnik koncesije nastavlja praksu zanemarivanja zakonske regulative.

Međutim sumnja se i u kvalitet Nacrta studije uticaja na životnu sredinu. Predložena studija ne daje odgovore i alternativna rješenja na glavna pitanja i probleme u vezi zaštite životne sredine koja se tiču stanovnika Mjesne zajednice Maslovare, a posebno onih koji žive u neposrednoj blizini samog površinskog kopa. Udaljenost škole i naseljenih objekata od rudnika takođe nije tačno predstavljena što dovodi u pitanje samu studiju. Dakle nesnošljiva buka i vibracije koju proizvode kamioni u prolazu i teške mašine, ugroženost saobraćaja i pješaka na lokalnom putu, a posebno učenika koji idu u školu, zagađenost vazduha, zemljišta, ugroženost vodosnabdijevanja, samo su neki od problema koji su direktno povezani sa ovim rudarskim projektom, a koji život lokalnog stanovništva čine neuslovnim i ugroženim.

UPUTSTVO ZA PRISTUP INFORMACIJAMA

U slučaju: Eksploatacija mrkog uglja na površinskom kopu Maslovare, opština Kotor Varoš

Ukoliko primjetite da se u vašem neposrednom okruženju odvijaju aktivnosti koje bi mogle narušiti vašu životnu sredinu, te na taj način zagađivati vaš životni prostor, u skladu sa Zakonom o slobodi pristupa informacijama Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 20/01), Zakonom o slobodi pristupa informacijama u Federaciji Bosne

i Hercegovine („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“ br. 32/01) i Zakonom o slobodi pristupa informacijama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, br. 28/00, 45/06, 102/09 i 62/11), imate pravo da podnošenjem Zahtjeva za pristup informacijama tražite informacije u vezi sa tim aktivnostima.

Zahtjev za pristup informacijama

Zahtjev za pristup informacijama se podnosi javnom organu uprave koji je nadležan u konkretnom slučaju.

Zahtjev za pristup informacijama mora: biti u pisanoj formi, napisan na jednom od zvaničnih jezika Bosne i Hercegovine; sadržavati dovoljno podataka u vezi sa prirodom i/ili sadržajem informacija; imati naveden puni naziv pravnog odnosno fizičkog lica koje podnosi zahtjev, njegove kontakt podatke i odgovarajući potpis.

Na primjeru slučaja: Centar za životnu sredinu je 05.08.2016. uputio Zahtjev za pristup informacijama Ministarstvu industrije, energetike i rudarstva RS u kojem su tražene kopije svih aneksa Ugovora o koncesiji za istraživanje i eksploataciju mrkog uglja na ležištima Maslovare i Hrvaćani, opština Kotor Varoš broj 05.09/310-630/08.

Rok za odgovor

Zakonom propisan rok za odgovor na Zahtjev za pristup informacijama iznosi 15 dana od dana prijema zahtjeva.

Ako se dogodi da u roku od 15 dana ne dobijete odgovor, radi se o tzv. ćutanju administracije. U tom slučaju imate pravo poslati Požurnicu, i napomenuti javni organ da ste tražili informacije.

Odgovor javnog organa

Zahtjev može biti djelimično ili potpuno odobren što znači da ćete dobiti polovičnu ili čitavu informaciju koju ste tražili. Nadležni javni organ o tome dopisom obavještava podnosioca zahtjeva i izvještava ga o načinu pristupa traženim informacijama i mogućnosti umnožavanja. Ukoliko niste zadovoljni odgovorom javnog organa, možete podnijeti žalbu ili tužiti organ od kojeg ste tražili informacije. Žalba se upućuje nadležnom ministarstvu, a tužba se podnosi Okružnom sudu i time se pokreće upravni spor.

Zahtjev može biti ODBIJEN što znači da vam ne daju informacije i nadležni organ vam dostavlja dopis u kojem navodi : zakonski osnov za izuzeće, pouku o pravnom lijeku i uputstva za obraćanje Ombudsmanu Bosne i Hercegovine.

Zahtjev može biti ODBAČEN ukoliko javni organ koji primi zahtjev nije nadležan. U tom slučaju organ je dužan da zahtjev proslijedi nadležnom javnom organu u roku od 15 dana (u FBiH/BiH u roku od 8 dana) od dana prijema zahtjeva i o tome obavjesti podnosioca zahtjeva.

Na primjeru slučaja: Ministarstvo industrije, energetike i rudarstva RS donosi rješenje kojim se ODBIJA zahtjev Centra za životnu sredinu, za dostavljanje kopija svih aneksa Ugovora o koncesiji za istraživanje i eksploataciju mrkog uglja na ležištima Maslovare i Hrvaćani, opština Kotor Varoš, a u obrazloženju stoji da nije zaključen nijedan aneks na Ugovor o koncesiji za istraživanje i eksploataciju mrkog uglja Maslovare i Hrvaćani.

UPUTSTVO ZA UČEŠĆE JAVNOSTI

U slučaju: Eksploatacija mrkog uglja na površinskom kopu Maslovare, opština Kotor Varoš

Ukoliko ste pročitali u dnevnim novinama ili na internet stranici nekog Ministarstva da će se održati javni uvid ili javna rasprava po pitanju određenih aktivnosti koje se planiraju u vašem neposrednom životnom okruženju, a koje bi mogle vidno narušiti životnu sredinu u kojoj živite imate zakonsko pravo da

učestvujete u procesu donošenja odluka i time pokušate da ukažete da će te aktivnosti vidno narušiti vašu životnu sredinu. U ovakvim postupcima najčešće se radi o izdavanju potrebnih dozvola kao što su Rješenje kojim se odobrava studija uticaja na životnu sredinu i izdaje Ekološka dozvola u konkretnim predmetima.

Uvid u objavljeni oglas

Ovaj oglas se objavljuje u dnevnim novinama koje izlaze na prostoru Republike Srpske i Federacije Bosne i Hercegovine i u njemu su sve potrebne informacije o mogućim daljim koracima građana.

Na primjeru slučaja: Obavještenje o stavljanju na javni uvid Nacrta studije uticaja na životnu sredinu projekta za eksploataciju mrkog uglja na površinskom kopu „Maslovare“ je objavljeno na internet stranici Ministarstva za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju RS i u dnevnim novinama Glas Srpske.

Razgledavanje dostupnih materijala

Javni uvid traje 30 dana od dana koji je naveden u oglasu, i uvid u dokumentaciju se može izvršiti u prostorijama opštine ili grada.

Na primjeru slučaja: Javni uvid u Nacrt studije koja obrađuje uticaj projekta za eksploataciju mrkog uglja na PK „Maslovare“, opština Kotor Varoš, obezbijeden je na internet stranici Ministarstva za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju RS i u prostorijama opštine Kotor Varoš.

Javna rasprava

Javna rasprava se održava u toku javnog uvida i tada je na njoj moguće predati svoje pisane primjedbe, mišljenja i sugestije. Predaja se može izvršiti u roku od 30 dana kada je počeo javni uvid.

Na primjeru slučaja: Javna rasprava o Studiji uticaja održala se 19.08.2016. godine u prostorijama MZ Maslovare, sa početkom u 11 časova.

Za vrijeme javne rasprave Investitor i predstavnici ovlaštene institucije koja je radila studiju uticaja odgovaraju i raspravljaju o pitanjima postavljenim od strane stručnjaka i predstavnika zainteresovanih jedinica lokalne samouprave i prisutne i zainteresovane javnosti.

Centar za životnu sredinu je dana 19.08.2016. učestvovao na javnoj raspravi o predmetnom Nacrtu studije uticaja na životnu sredinu i tim putem iznio svoje mišljenje i stavove povodom tog slučaja.

Pisanje primjedbi, mišljenja i sugestija

Od dana objavljivanja oglasa, građani imaju pravo 30 dana da pošalju pisane primjedbe, mišljenja i sugestije na dostupne dokumente.

Na primjeru slučaja: Nakon uvida u Nacrt studije uticaja na životnu sredinu projekta za eksploataciju mrkog uglja na površinskom kopu „Maslovare“, te učestvovanje na javnoj raspravi u Maslovarama, slijedi slanje pisanih komentara, a jedan od njih je:

Planirana je izgradnja pristupnog puta kojim bi se obavljao prevoz uglja, međutim odlukom o ograničavanju saobraćaja na lokalnim i nekategorisanim putevima opštine Kotor Varoš, za teretna vozila sa osovinskim opterećenjem preko 6 tona, je zabranjen saobraćaj na lokalnim putevima. Ova kontradiktornost upućuje na manjak obavještenosti, ali važnije od utvrđivanja uzroka greške jeste njen stvarni uticaj na izvodljivost projekta.

STUDIJA SLUČAJA: Učešće javnosti u postupku Izmjene i dopune Zakona o osnovama bezbjednosti u saobraćaju na putevima Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj: 48/10)

Autorka: Biljana Rakić,
stažistkinja u Centru za životnu sredinu

Ovaj slučaj je dosta specifičan jer se odnosi na lobiranje u izmjenama i dopunama zakona, tačnije, na podsticanje građana da uzmu učešće u samom procesu njegovog donošenja. Naime, osnovni razlog iz kojeg smo se mi uključili u ovaj proces jeste taj što je član 102. Zakona o osnovama bezbjednosti u saobraćaju na putevima Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj: 06/06) iz 2006. godine predviđao da je vozač bicikla obavezan prilikom vožnje da nosi kacigu. Ono što smo prvo uradili jeste slanje dopisa inicijative za izmjenu i dopunu ovog Zakona Ministarstvu prometa i komunikacija BiH. Nakon toga, započeli smo sa nizom akcija u cilju lobiranja što boljeg definisanja spornog člana. Neposredno nakon slanja inicijative u toku 2011. godine, uzeli smo učešće u radionici organizovanoj od strane Ministarstva komunikacija i prometa BiH, gdje smo u vidu prezentacije iznijeli problematiku vezanu za kacige. Zatim, u prostorijama Centra za životnu sredinu smo organizovali okrugli sto na temu „Sigurnost biciklista u saobraćaju“, gdje su bili pozvani i stručnjaci iz Evropske federacije biciklista. U međuvremenu, naš koordinator programa za Transport, je održao i sastanak sa pripadnicima Centra javne bezbjednosti Banja Luka, s ciljem apelovanja na smanjenje kažnjavanja biciklista zbog nenošenja kaciga, jer su

izmjene ovog člana trenutno u proceduri. Ono što je dalje uslijedilo jeste, višegodišnja e-mail prepiska sa pomoćnikom ministra prometa i komunikacija, koja je trajala od 2012-te pa do 2016-te godine, u kojoj smo pokušali da damo odedene sugestije i mišljenja. Pored toga, kroz različita saopštenja za medije pozvali smo i same građane da daju svoje sugestije, na šta su se oni odazvali, te su i sami slali komentare pomoćniku ministra. 2012. godine uputili smo prijedlog izmjena i dopuna opet gore navedenog člana, i to tako da se kacige izbace iz obavezne upotrebe prilikom vožnje, a da se pored svjetlodbojnih prsluka mogu koristiti i odgovarajuća retroreflektirajuća oprema koja osigurava adekvatnu uočljivost vozača bicikla. Ovde smo se, recimo, našli na pola puta sa nadležnim organima, jer smo dodatno predložili i da se kacige stave eventualno kao preporuka, što su oni i prihvatili.

Tek 2015. godine, tačnije, 24. decembra 2015., se ušlo u skupštinsku proceduru. Ono što je od ključne važnosti za ovaj slučaj, jeste to da smo uspjeli dobiti podršku i od međunarodne organizacije, tj. Evropske federacije biciklista, koja je zajedno sa nama pratila čitav ovaj proces, te je iz tog razloga poslala pismo podrške našem prijedlogu izmjena člana 102., i

uputila ga Parlamentarnoj skupštini BiH. Nakon nešto manje od godinu dana, 6. oktobra 2016. održana je javna rasprava u Parlamentarnoj skupštini, na kojoj smo dali svoja mišljenja i sugestije u vidu komentara. Nakon završene javne rasprave, sve komentare smo pisanim putem prosljedili kao informaciju predsjedavajućima

Komisije za saobraćaj i komunikacije, te Komisiji za vanjsku i trgovinsku politiku, carine, saobraćaj i komunikacije Doma naroda. Ovaj zakon je usvojen u decembru 2016, što predstavlja pozitivan epilog rada na ovom slučaju.

CASE STUDY: Public participation in the process of amendments to the Law on basics of traffic safety on the roads of Bosnia and Herzegovina ("OG" No.48/10)

Author: Biljana Rakic,
intern at the Center for Environment

This case is specific as it refers to lobbying in the amendments to the law, namely, to encourage citizens to participate in the process of its adoption. The main reason we got involved in this process is the Article 102 of the Law on basics of traffic safety on the roads of Bosnia and Herzegovina ("Official Gazette of BiH", No. 06/06) from 2006 that argued that it is mandatory for cyclists to wear helmets while driving. First, we have sent a letter of initiative to amend this law to the Ministry of Transport and Communications of Bosnia and Herzegovina (BiH). Afterwards, we began with a series of lobbying actions in order to improve the defining of the disputed article. Immediately after submitting initiative in 2011, we took part in the workshop organized by the Ministry of Communications and Transport BiH, where we presented problems related to the use of helmet. Then, in the premises of the Centre for Environment, we organized a round table on "Safety of cyclists in traffic", where we invited experts from the European Cyclist Federation. Meanwhile, our program coordinator for Transport, held a meeting with the members of the Public Security Centre Banja Luka, with the aim to appeal for a reduction of punishments for cyclists for not wearing helmets, as the amendments of the related Article were in the process. What followed next was a

perennial e-mail correspondence with the Deputy Minister of Transport and Communications that lasted from 2012 to 2016 in which we tried to offer certain suggestions and opinions. In addition, through various press releases we have invited citizens to give their own suggestions, to which they responded by directly sending comments to the Deputy Minister. In the year 2012 we sent a proposal to amend the Article mentioned above in a way that wearing helmets while driving is not mandatory, and that in addition to reflective vests, corresponding reflective accessories for cyclists and bicycles that provide adequate visibility of the cyclist can also be used. Here we have met halfway with the competent authorities, as we have additionally suggested that helmets should be put as recommendations, which they accepted.

It was not until 2015, more accurately 24 December 2015 that the case was carried over to the Parliament. What is crucial to this case is that we have managed to get support from international organization - European Cyclist Federation, that has monitored together with us the whole process. For this reason they sent a Letter of support for our proposed amendment of Article 102 to the Parliamentary Assembly of BiH. In less than a year, on October

6, 2016 a public debate was held in the Parliamentary Assembly, where we gave our opinions and suggestions in the form of comments. After the completion of the public hearing, all of the mentioned comments were forwarded in writing as information to the Chairpersons of the Commission for Transport and Communications and the

Commission for Foreign and Trade Policy, Customs, Transport and Communications of the House of Peoples. This law was adopted in December of 2016 which represents positive outcome in this case.

STUDIJA SLUČAJA ZAKONA O OSNOVAMA SIGURNOSTI U SAOBRAĆAJU NA PUTEVIMA BOSNE I HERCEGOVINE

1. NAZIV SLUČAJA:

Zakon o osnovama sigurnosti u saobraćaju na putevima Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 06/06);

2. PREDMET SLUČAJA

Predmet ove studije slučaja, jeste sam Zakon o osnovama sigurnosti u saobraćaju na putevima Bosne i Hercegovine iz 2006. godine, zatim Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o osnovama sigurnosti u saobraćaju na putevima BiH, („Službeni glasnik BiH“, broj 48/10) iz 2010. godine, kao i trenutni Prijedlog izmjena i dopuna istoimenog zakona, koji je upućen u skupštinsku proceduru 24. decembra 2015. godine, i koji do današnjeg dana nije usvojen. Cilj uopšte uključivanja Centra za životnu sredinu, tačnije odsjeka za Transport jesu bile sporne odredbe ranijeg zakona, odnosno njegovog člana 102. koji je predviđao obavezno nošenje kacige prilikom vožnje. Zatim, omogućavanje biciklistima da pored svjetloodbojnih prsluka koji su obavezni za nošenje od prvog sumraka pa do potpunog svitanja, nošenje i neke druge retroreflektirajuće materije

podobne za uočavanje biciklista na putu. Predmet jeste i samo davanje mišljenja i komentara na određene članove Prijedloga izmjena i dopuna koje su trenutno u proceduri, i to s ciljem otklanjanja pojedinih tehničkih nejasnoća u ovom Prijedlogu, te sprečavanju grupisanja bicikala i motocikala u istim odredbama, jer su se na taj način stvarale određene zabune.

3. ZEMLJA:

Bosna i Hercegovina

4. LOKACIJA

Bosna i Hercegovina

5. INICIJATOR SLUČAJA:

Centar za životnu sredinu
Evropska biciklistička federacija

6. UČESNICI U SLUČAJU:

Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine,
Predsjedništvo Bosne i Hercegovine, Ministarstvo komunikacija i prometa Bosne i Hercegovine,
Ministarstvo saobraćaja i veza Republike Srpske,
Ministarstvo prometa i komunikacija Federacije Bosne i Hercegovine,

Vlada Brčko Distrikta,
 Ministarstvo sigurnosti Bosne i
 Hercegovine,
 Ministarstvo unutrašnjih poslova
 Republike Srpske,
 Ministarstvo unutrašnjih poslova
 Federacije Bosne i Hercegovine,
 Auto moto savez u Bosni i
 Hercegovini,
 Auto moto savez Republike
 Srpske.

7. TOK SLUČAJA

Zakon o osnovama sigurnosti u saobraćaju na putevima Bosne i Hercegovine iz 2006. godine, je u svom članu 102. regulisao da vozač bicikla, bicikla sa motorom, lakog motocikla ili motocikla i lica koja se prevoze tim vozilima moraju koristiti zaštitnu kacigu za vrijeme vožnje. Ovaj član i nošenje kacige je bio i osnovni razlog zbog kojeg smo se odlučili učestvovati u prijedlogu izmjena i dopuna ovog zakona koje su došle tek 2010. godine. Naime, uključili smo se na taj način što smo prvenstveno poslali dopis inicijative za izmjenu i dopunu ovog Zakona. Nakon toga, predstavnik Centra za životnu sredinu, odnosno Koordinator programa za transport - Tihomir Dakić je imao i prvi sastanak sa pomoćnikom ministra komunikacija i prometa Bosne i Hercegovine. Zatim je izvršena analiza i revizija izmjena i dopuna i izdejsstvovano nešto bolje definisanje člana 102, tako da je u izmjenama i dopunama iz 2010 godine, on glasio ovako: „Vozač bicikla, mopeda, lakog

motocikla, motocikla, tricikla, lakog četverocikla ili četverocikla i osobe koje se prevoze sa tim vozilima moraju pravilno koristiti zaštitnu kacigu za vrijeme vožnje, a u razdoblju od prvog sumraka do potpunog svanuća, kao i danju u slučaju smanjene vidljivosti, vozač bicikla mora pravilno koristiti i svjetloodbojni prsluk.“

Zatim, 2012. godine uputili smo prijedlog izmjena i dopuna opet ovog gore navedenog člana, i to tako da se kacige izbace iz obavezne upotrebe prilikom vožnje, a da se pored svjetloodbojnih prsluka mogu koristiti i odgovarajuća retroreflektirajuća oprema koja osigurava adekvatnu uočljivost vozača bicikla ili bicikla. Ovde smo se, recimo, našli na pola puta sa nadležnim organima, jer smo dodatno predložili i da se kacige stave eventualno kao preporuka, što su oni i prihvatili.

Tek 2016. godine, tačnije, 24. decembra 2015. se ušlo u skupštinsku proceduru, Vijeće ministara je na sjednici održanoj nekoliko dana prije, utvrdilo Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o osnovama sigurnosti saobraćaja na putevima u Bosni i Hercegovini. Nakon nešto manje od godinu dana, 6. oktobra 2016. održana je Javna rasprava u Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine povodom Prijedlog ovog zakona, na kojoj smo, takođe, dali svoja mišljenja i sugestije u

vidu komentara. I to, sledećim redom:

-U članu 100. – generalni komentar je bio da treba razdvojiti alineje koje se odnose na bicikliste i na motocikliste, te izbjegavati praksu grupisanja ova dva prevozna sredstva, kako bi se ubuduće izbjegle nejasnoće.

-U članu 100. stav (2) – laki motocikl i motocikl ne posjeduju pedale i potrebno je definisati dio motocikla i lakog motocikla u ovom članu, te u dijelu zakona koji se odnosi na prekršaje.

-U članu 100. stav (8) a u vezi sa stavom (7) – Ukoliko je dozvoljeno slušanje muzike sa jednom slušalicom, te dozvoljeno korištenje hands free uređaja u automobilima i drugim motornim vozilima, onda bi trebalo dozvoliti i vozačima pomenute kategorije prevoznog sredstva (biciklisti) da koriste mobilne telefone uz korištenje hands free uređaja (slušalica na jedno uho);

-U članu 102. stav (1) – su naši prijedlozi za izmjene u potpunosti uzeti u obzir, te smo u prilog tome poslali i „Mišljenje Evropske federacije biciklista o predloženim izmjenama i dopunama člana 102.“

-U članu 102. stav (2) – naši prijedlozi vezani za ovaj član su takođe uzeti u obzir, te smatramo da će se na ovaj način definisanom zakonskom odredbom biti

omogućena veća varijabilnost u korištenju retroreflektirajuće opreme, čime će se postići veća i bolja vidljivost biciklista u saobraćaju.

Nakon održane ove javne rasprave, komentare koje smo imali na Prijedlog zakona poslali smo kao informaciju i to na dvije adrese: Predsjedavajućem Komisije za saobraćaj i komunikacije Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, gospodinu Momčilu Novakoviću, i gospodinu Nebojši Radmanoviću, Predsjedavajućem Komisije za vanjsku i trgovinsku politiku, carine, saobraćaj i komunikacije Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH.

8. ZAKLJUČAK

Kao što se može vidjeti iz samog retrospektivnog prikaza Prijedloga izmjena i dopuna na Zakon o osnovama sigurnosti u saobraćaju na putevima Bosne i Hercegovine, Centar za životnu sredinu je učestvovao relativno od samog početka, prateći detaljno sve procese pri donošenju ovog Prijedloga. Kao veliku podršku imali smo i Evropsku federaciju biciklista, koja je iz Brisela poslala pismo podrške i uputila ga Komisiji za saobraćaj i komunikacije Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine. Ovaj zakon je usvojen u decembru 2016. godine sa usvojenim prijedlogom Centra za životnu sredinu za izmjenu člana 102.

UPUTSTVO ZA UČEŠĆE JAVNOSTI U PROCESU DONOŠENJA IZMJENA I DOPUNA ZAKONA

(U slučaju: „Učešće javnosti u postupku Izmjene i dopune Zakona o osnovama bezbjednosti u saobraćaju na putevima Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj: 48/10)“

Ukoliko ste u dnevnim novinama ili neposredno na neki drugi način saznali da su u fazi pripreme prijedozi, izmjene ili dopune određenog zakona ili nekog drugog pravnog akta, te da je iz tog razloga predviđeno održavanje javne rasprave po pitanju

određenih aktivnosti koje bi mogle uticati na Vašu životnu sredinu ili primjenu ljudskih prava, Vi, imate zakonsko pravo da učestvujete i na taj način date svoj doprinos u ukazivanju određenih propusta i narušavanja životne sredine.

Analiza sprovođenja starog Zakona

Da biste se mogli neposredno uključiti u jedan ovakav proces, sami ili uz nečiju podršku, neophodno je da prethodno obavite detaljnu analizu starog Zakona, i odredite sporne odredbe koje dovode do problema primjenjivanja u samoj praksi. Nakon toga, pokušajte lobirati što veći broj građana, ali i međunarodnih organizacija.

Na primjeru slučaja: Koordinator programa za Transport u Centru za životnu sredinu je analizirajući Zakon o osnovama bezbjednosti u saobraćaju iz 2006. godine, uočio sporni član 102., koji se odnosio na obavezno nošenje kacige biciklista, te zajedno sa kolegama iz Evropske federacije biciklista izvršio uporednu analizu Zakona 25 država iz EU, ali i van EU, i samim tim dobio njihovu podršku u daljem radu.

Komunikacija sa nadležnim predstavnicima vlasti

Na zvaničnim web stranicama organa vlasti, možete pronaći kontakt informacije putem kojih možete doći do nadležnih predstavnika, te stupiti u neposrednu komunikaciju sa njima. (adrese, e-mail, brojevi telefona);

Na primjeru slučaja: Koordinator programa za Transport u Centru za životnu sredinu, je na sajtu: www.vijeceministara.gov.ba pronašao informacije vezane za resornog ministra Prometa i komunikacija BiH, te na njegovu adresu poslao dopis inicijative za učešće u procesu Izmjena i dopuna ovog zakona, nakon čega je stupio u neposrednu e-mail komunikaciju sa pomoćnikom Ministarstva.

Davanje mišljenja, sugestija i komentara

Nakon toga, uobličene i argumentovane prijedloge, mišljenja i komentare na određeni član šaljete predstavnicima vlasti, ali i vodite aktivnu medijsku kampanju s ciljem prikupljanja što više informacija i sugestija, kao i sa ciljem informisanja građana.

Na primjeru slučaja: Iz člana 102., ZOOBS BIH-a, treba izbaciti obavezno nošenje kacige prilikom vožnje, te staviti eventualno kao preporuku, kao što je to trenutno regulisano u većini evropskih država, zbog određenih negativnih efekata koje kaciga prouzrokuje prilikom pada vozača. Takođe, od Evropske federacije biciklista zatražili smo pismo podrške našim komentarima, koje su oni prosljedili Parlamentarnoj skupštini BIH.

Učešće na javnoj raspravi

Kao krajnji cilj svih ovih prethodnih radnji javlja se konačan i zvaničan poziv koji ćete dobiti da biste učestvovali na Javnoj raspravi u Parlamentarnoj skupštini BIH, Narodnoj skupštini RS ili Parlamentarnoj skupštini FBiH, na kojoj ćete imati priliku da javno iznesete svoje komentare i sugestije, a nakon toga pratite da li su usvojene u konačnici ili ne.

Na primjeru slučaja: Predstavnicima Centra za životnu sredinu su dana 6. oktobra 2016. godine učestvovali na Javnoj raspravi održanoj povodom Prijedloga izmjena i dopuna ZOOBS BIH-a, u Parlamentarnoj skupštini BIH, iznijeli svoje komentare, nakon čega su bili pisanim putem obavješteni da su njihovi komentari uvršteni.

Obavještanje javnosti pismenim putem

Nakon održane javne rasprave svoje komentare prosljedite na adrese relevantnih predstavnika vlasti, zainteresovanih građana, ali i međunarodnih organizacija, s ciljem obavještanja o postignutim rezultatima, te nastavite pratiti dalje faze zakonodavnog procesa, do konačnog usvajanja.

Na primjeru slučaja: Nakon javne rasprave, svoje komentare smo u obliku informacije dostavili predsjedavajućima Komisije za saobraćaj i komunikacije Predstavničkog doma PS BIH, te Komisije za vanjsku i trgovinsku politiku, carine, saobraćaj i komunikaciju Doma Naroda PS BIH. Putem zvanične stranice Centra za životnu sredinu i FB stranice obavjestili smo i građane, i ostale zainteresovane strane.

SABINA BEGIĆ

Sabina Begić je rođena 07.10.1988. godine u Virovitici.

Jedan dio nje je zainteresovan za ozbiljne životne teme kao što su diskriminacija, humanost, ljudska prava, mir i pravda, što se nakon završetka banjalučke Gimnazije ogleda u izboru studiranja na Pravnom fakultetu Univerziteta u Banjoj Luci i učešću na raznim oblicima neformalnog obrazovanja, kao što su: Training - Obrazovanje za društvenu pravdu, Kamp omladinskih lidera, Ljetna škola civilnih sloboda i aktivizma, LGBT škola ljudskih prava za studente/ice pravnih fakulteta u BiH i Ekološka pravna klinika, po čijem je završetku počela stažirati u Centru za životnu sredinu. Omiljeni, a ujedno i najteži angažman do sada joj je volontiranje u Domu za nezbrinutu djecu "Rada Vranješević" Banja Luka. Jedna od njenih želja, odnosno planova je da nakon

završetka fakulteta upiše master studije u inostranstvu i nauči bar tri strana jezika. Svoj pravni angažman vidi isključivo u nevladinim organizacijama i to u zaštiti životinjskih prava, prava životne sredine i/ili dječijih prava. Drugi njen dio obožava umjetnost, naročito muziku, pisanje i fotografiju. Iako se umjetnošću bavi prvenstveno zbog ljubavi, ovde njen takmičarski duh dolazi do izražaja - prvo mjesto na devetom takmičenju muzičkih škola Republike Srpske (odsjek violina), te četvrto mjesto na međunarodnom studentskom fotografskom takmičenju rodne jednakosti u Beču. Ova dva dijela imaju nešto zajedničko, a to je konstantna potreba za pomaganjem ljudima i adrenalin i strast za istraživanjem svijeta i upoznavanjem raznih naroda i njihovih kultura.

ROBERT VIDOVIĆ

Robert Vidović rođen je 15.8.1992. godine u Doboju. Od 1993. godine živi u Banjoj Luci gdje i završava osnovnu školu, a potom i banjalučku Gimnaziju. Zainteresovanost za društvene nauke rezultovala je studiranjem na Pravnom fakultetu Univerziteta u Banjoj Luci. Tokom studiranja bio je i stažista u Narodnoj skupštini Republike Srpske gdje je, između ostalog, bio uključen u rad Odbora jednakih mogućnosti i konferenciji povodom „Twinning projekta: Jačanje uloge parlamenata u BiH u kontekstu integracija u Evropsku uniju“. Bio je polaznik Pravne klinike za ljudska prava koju je vodila prof. dr Ljiljana Mijović, bivši sudija Evropskog suda za ljudska prava u Strazburu. Učesnik je u simulacijama suđenja koje su organizovane na fakultetu od kojih se izdvaja

učestvovanje u pobjedničkom timu na takmičenju u simuliranom suđenju pred Evropskim sudom za ljudska prava. Učesnik je i 7. ELSA (European Law Students Association) Ex-Yu konferenciji u Beogradu sa tematikom „Međunarodnopravna zaštita životne sredine“ gdje se i javlja interes za ekološko pravo. Polaznik je i Ekološke pravne klinike nakon koje je i postao stažista u nevladinoj organizaciji „Centar za životnu sredinu“ Banja Luka, u oblastima primjene Arhuske konvencije u BiH i anti-GMO kampanji. Pored zainteresovanosti za ljudska prava, predmet interesovanja su mu i relativno nove pravne oblasti ekološkog prava i prava intelektualne svojine. Govori engleski i služi se njemačkim jezikom.

MILE ALJETIĆ

Visoke organizacione sposobnosti, nametnuti vođa sa dobrom reputacijom.

Učestvovao u razvoju Savjeta učenika u Republici Srpskoj, kroz promociju i podršku u ostavarenju obaveza, interesa, potreba i prava srednjoškolske populacije. Prvo kao član, a zatim i kao predsjednik Savjeta učenika Medicinske škole, ali i i jedan od regionalnih predstavnika „mResursa“ – krovne organizacije za srednjoškolsku populaciju Republike Srpske.

Od 2010. do 2013. član grupe „In spe – U nadi“ koja djeluje u skopu Udruženja „Zdravo da ste“.

Glavni zadaci grupe su da u Republici Srpskoj radi na podizanju svijesti o problemima djece / mladih u zajednici i da zajedno rade na svom psihosocijalnom razvoju. Na Akademiji za političke lidere u Bosni i Hercegovini 2014/2015, koju je pohađalo 20 mladih ljudi iz 12 različitih političkih organizacija, izabran, zbog svog kritičkog i objektivnog mišljenja, visokog stepena tolerancije, spremnosti na kompromise i saradnju za

akademca generacije.

Predsjednik Studentskog saveza Pravnog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci od oktobra 2015. godine. Saradnik i član redakcije štampanog i elektronskog izdanja lista „Iustitia“, najstarijeg studentskog lista u Republici Srpskoj. Pisao tekstove o osjetljivim društvenim i političkim temama za uticajne portale u Republici Srpskoj. Počasni član Asocijacije psiholoških i poligrafskih ispitivanja. Radno iskustvo sticao u Univerzitetsko kliničkom centru u radu sa pacijentima i na odjelima koji su određeni nastavnim planom i programom. Četiri godine je bio član redakcije internet portala Frontal.rs. Praksu je sticao i u Odboru za politički sistem, pravosuđe i upravu Narodne skupštine Republike Srpske, advokatskoj kancelariji, a trenutno je praktikant u Centru za životnu sredinu.

U slobodno vrijeme bavi se sportom.

Dobrovoljni davalac krvi.

IGOR DANČIĆ

Igor Dančić rođen je 10.02.1988. godine u Banjoj Luci. Nakon završetka srednje elektrotehničke škole upisuje Pravni fakultet Univerziteta u Banjoj Luci, gdje kroz studijski program ali i mimo njega, kroz druge nezavisne aktivnosti nastoji da ovlada vještinama i stekne znanje, u cilju zaštite ljudskih prava i pravičnosti. Kroz projekat Ekološke pravne klinike svoj rad nastavlja u Centru za životnu sredinu te kao stažista daje svoj doprinos jačanju inicijativa civilnog sektora za zaštitu i očuvanje

životne sredine. Ima veliki broj hobija koji ga izdvajaju iz klasičnih aršina savremenog društva, a neki od njih su sviranje gitare koja predstavlja njegovu strast od malih nogu, borilački sportovi, streljaštvo, interesovanje za istoriju, numizmatiku, književnost, kao i izučavanje negativnih ekonomskih pojava koji dovode do destabilizacije široke društvene zajednice. U slobodno vrijeme voli da putuje, stiče prijateljstva, razmjenjuje znanja i iskustva i spoznaje razne kulturne razlike.

BILJANA RAKIĆ

Biljana Rakić je rođena 29. februara 1992. godine u Odžaku. Osnovnu školu je završila u Šamcu kao đak generacije, što je rezultiralo upisivanjem gimnazije. Tokom srednjoškolskog obrazovanja aktivno je učestvovala u mnogim sekcijama i organizacijama. Između ostalog, bila je i predsjednica Omladinskog parlamenta sa kojim je otputovala u Norvešku da bi se upoznala sa njihovim pravnim sistemom, pravosuđem i lokalnom samoupravom. Upravo ovaj angažman u Omladinskom parlamentu izazvao je kod nje želju za pravničkom profesijom, što je na kraju i kulminiralo upisivanjem Pravnog fakulteta na Univerzitetu u Banjoj Luci. Tokom četvrte godine studija, primljena je na stažiranje u Narodnu skupštinu Republike Srpske, gdje je tokom

svih šest mjeseci stekla dodatno znanje o samom zakonodavnom procesu, nadležnosti i radu svih važnijih institucija RS, te učestvovala u radu Zakonodavnog odbora. Spremnost za daljim usavršavanjem, kontinuiranim, praktičnim i timskim radom dovela ju je do prijavljivanja na Ekološku pravnu kliniku, nakon čijeg završetka je postala i jedan od stažista Centra za životnu sredinu. Otvorena i komunikativna, voli putovanja i upoznavanje novih ljudi. Ima konstantnu potrebu za usavršavanjem i radom na sebi, te aktivnim društvenim životom. Želja joj je da, po završetku fakulteta, upiše master studije, te položi pravosudni ispit i ostvari uspješnu pravničku karijeru. Uživa u dugim šetnjama u prirodi, te provođenju vremena sa dragim ljudima.

OVA BROŠURA JE IZRAĐENA U SARADNJI SA ARNIKOM-CENTROM ZA PODRŠKU
GRAĐANA ČEŠKE REPUBLIKE A UZ FINANSIJSKU PODRŠKU MINISTARSTVA
VANJSKIH POSLOVA ČEŠKE REPUBLIKE KROZ PROGRAM TRANSITION.
ZA SADRŽAJ OVE BROŠURE, ODGOVORNI SU ISKLJUČIVO AUTORI I CENTAR ZA
ŽIVOTNU SREDINU, TE ONA NE PREDSTAVLJA NUŽNO STAVOVE ČEŠKE REPUBLIKE.

WWW.CZZS.ORG
WWW.EKO.BA

TRANSITION
Ministry of Foreign Affairs of the Czech Republic